

Voortgangsrapportage 2007

Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

Colofon

Datum/versie: januari 2007
Documentnaam: Voortgangsrapportage 2007

Opgesteld door: projectbureau Regio Groningen-Assen 2030

Status: stuurgroep versie 21 februari 2007
Besluitvorming in: stuurgroep 21 februari 2007

Contactpersonen: H.G (Hero) Havenga
Regio Groningen-Assen 2030
nationaal stedelijk netwerk

Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
E-mail: info@regiogroningenassen.nl
Website: www.regiogroningenassen.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Acties voortgangsrapportage 2007	7
2.1.	Algemene aandachtspunten	7
2.2.	Regionale projecten	9
2.3.	Gebieds- en ontwerpgevallen	10
2.4.	Ontwerpgevallen stedelijk gebied	12
3.	Regionale projecten	14
3.1.	Bereikbaarheid Regio Groningen-Assen (BAG/Kolibri/fiets)	14
3.2.	Regiopark	16
3.3.	Voorinvesteren in landschap	18
3.4.	Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen	19
4.	Overige regionale projecten	21
4.1.	Herstel Benedenloop Drentsche Aa (HBDA)	21
4.2.	Kleine regionale projecten	22
4.3.	Plan- en MER-studies	22
5.	Ontwerpgevallen	24
5.1.	Gebiedsopgave Noord	24
5.2.	Gebiedsopgaven Zuidoost en Zuidwest	33
5.3.	Ontwerpgevallen Groningen-Haren	36
5.4.	Ontwerpgevallen Assen	42
5.5.	Ontwerpgevallen Hoogezand-Sappemeer	45
5.6.	Ontwerpgevallen Leek-Roden	47
Bijlage 1	Kleine regionale projecten	50
Bijlage 2	Contactpersonen	53

1. Inleiding

De Regio Groningen-Assen is een samenwerkingsverband tussen twaalf gemeenten en twee provincies. De afgelopen jaren heeft deze Regio een ruimtelijke en economische visie voor het gebied ontwikkeld. Ook is de Regio Groningen-Assen als nationaal stedelijk netwerk betiteld. De visie wordt uitgevoerd met zeven ontwerpogaven en vijf regionale projecten. Jaarlijks wordt de voortgang van deze ontwerpogaven en regionale projecten aan de stuurgroep gerapporteerd. De informatie in deze voortgangsrapportage is afkomstig van de voor de uitvoering verantwoordelijke deelnemers.

In september 2005 is de eerste voortgangsrapportage van de Regio Groningen-Assen 2030 gepresenteerd. De voortgangsrapportage 2007 is de derde op rij en gaat op de ingeslagen weg verder. Hierbij geldt eveneens als basisprincipe dat de stuurgroep dicht op de feitelijke ontwikkeling sturing moet geven aan het ontwerpproces en in staat moet worden gesteld de regie over de programmatische uitgangspunten te voeren. Het monitoren wordt daarom beperkt tot het volgen van de voortgang van de regionale projecten en ontwerpogaven. Hierbij geldt als doel het vergaren van stuurinformatie voor de stuurgroep. Dit voornemen is vastgelegd in het convenant Regio Groningen-Assen 2030 van 29 november 2004 in paragraaf E, artikel 16.

Insteek

Vanaf 2005 rapporteert de Regio Groningen-Assen 2030 een keer per jaar over respectievelijk de voortgang van de regionale samenwerking, de financiële aspecten gecombineerd met de autonome ontwikkeling. Hierdoor wordt elk voorjaar aan de raden en Staten een totaal pakket aangeboden dat bestaat uit: een afrekening van het voorgaande jaar, begrotingswijzigingen voor het lopende jaar, een begroting voor het eerstvolgende jaar, de voortgangsrapportage en de monitorrapportage. Hierdoor wordt een maal per jaar op transparante wijze verantwoording afgelegd.

Naast stuurinformatie voor de stuurgroep is de voortgangrapportage ook bedoeld als informatie voor de raden en Staten. Daarnaast is het ook voor de externe omgeving, in het bijzonder de externe partners die bij de uitvoering van het programma van de Regio betrokken zijn. In het licht van de aanstaande Statenverkiezingen is er voor gekozen dat de voortgangsrapportage 2007 niet alleen terugkijkt tot januari 2006, maar ook op de periode hiervoor. Dit leidt er toe dat er in enkele gevallen sprake kan zijn van herhaling ten opzichte van de voortgaande voortgangsrapportages.

Monitor Regio Groningen-Assen

In de voorgaande jaren maakte ook de Sociaal-economische monitor Regio Groningen-Assen onderdeel uit van de voortgangsrapportage. Omdat eind 2007 wordt gestart met de beleidsevaluatie is er voor gekozen om de monitor nu niet op te nemen. In deze evaluatie zal uitvoerig aandacht worden besteed aan de sociaal-economische ontwikkelingen in deze Regio.

In de stuurgroep is ook gesproken over een aantal ontwikkelingen in de woningbouw die niet vallen onder regionale projecten of ontwerpogaven. Het betreft het Convenant voor

de woningbouwaantallen met het Rijk (BLS) en de Pilot Woonzorg. Beide provincies zijn hiervoor eerstverantwoordelijk. Over deze resultaten wordt separaat van deze voortgangsrapportage aan de stuurgroep gerapporteerd.

Barometer

De voortgangsrapportage wordt jaarlijks opgesteld. Daarnaast wordt de projectdirectie met de barometer één keer per kwartaal geïnformeerd over de voortgang van de regionale projecten en ontwerpogaven. Met dit instrument wordt in één oogopslag informatie gegeven over eventuele knelpunten bij de onderwerpen: realisatie van de planning, financieel, projectresultaat en proces. Indien noodzakelijk worden deze uitkomsten tussentijdse aan de stuurgroep gerapporteerd. In maart 2007 wordt een update van de barometer aan de projectdirectie voorgelegd.

Leeswijzer

De signalen die uit de informatie van de deelnemers naar voren komen - de stuurinformatie voor de stuurgroep - staan beschreven in hoofdstuk 2. In dit hoofdstuk staat ook beschreven hoe de stuurgroep Regio Groningen-Assen 2030 deze signalen vertaalt naar concrete acties. In hoofdstuk 3 tot en met 5 staat de voortgang van de regionale en overige projecten beschreven, evenals de voortgang van de regionale opgaven en de ontwerpogaven.

Bijlage 1 geeft een beknopte omschrijving van elf projecten die in het kader van de regeling kleine regionaal project een bijdrage hebben ontvangen. De contactpersonen die hebben meegewerkt aan deze voortgangsrapportage staan vermeld in bijlage 2.

2. Acties voortgangsrapportage 2007

Monitoren is een onderdeel van de beleidscyclus: ontwerpen, uitvoeren, monitoren, bijsturen. Het bijsturen is zaak voor de verantwoordelijke uitvoerder van de regionale projecten en ontwerpogaven. Dat zijn de deelnemers uit de Regio Groningen-Assen, maar dit kan ook de projectorganisatie zijn. De projectleiders van de verschillende regionale projecten en ontwerpogaven dienen de genoemde signalen op te pakken.

De algemene aandachtspunten zijn in paragraaf 2.1 verwoord. In paragraaf 2.2 staat de stuurinformatie voor de stuurgroep over de regionale projecten. In paragraaf 2.3 is de stuurinformatie over de gebieds- en ontwerpogaven opgenomen. De te ondernemen acties zijn in de grijze kaders in dit hoofdstuk verwerkt. De adviezen van het kwaliteitsteam zijn in de desbetreffende teksten verwerkt.

2.1. Algemene aandachtspunten

Bij het opstellen van de voortgangsrapportage 2007 heeft het projectbureau de onderstaande algemene aandachtspunten geïdentificeerd die van belang zijn voor de kwaliteit van de uitwerking van de Regiovisie.

Regionale projecten

De uitvoering van de regionale projecten / programma's komt op gang, maar voor enkele projecten gebeurt dit nog (te) langzaam. Voor het jaar 2007 ligt er een grote uitvoeringsopgave voor de deelnemers. De Regio Groningen-Assen is verantwoordelijk voor de programmasturing. Het komende jaar zet de projectorganisatie in op het verder professionaliseren van deze programmasturing. Bij het monitoren van de voortgang wordt hiervoor gebruik gemaakt van de recent in gebruik genomen uitvoeringsbarometer. Daarnaast wordt het Spelregelkader Regiofonds (vastgesteld stuurgroep juli 2005) daar waar nodig verder aangescherpt.

Het jaar 2007 staat ook in het teken van nadere uitwerken en besluitvorming over het meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015. De eerste contouren heeft de stuurgroep in december 2006 vastgesteld. In februari wordt het uitgewerkte programma aan de stuurgroep voorgelegd. Vervolgens worden via de colleges de raden en Staten geïnformeerd. Het streven is om eind 2007 het meerjareninvesteringsprogramma definitief door de stuurgroep te laten vaststellen. Belangrijk aandachtspunt is om de raden en Staten nauw bij dit proces te betrekken. Hiermee wordt op tijd begonnen. Op 30 januari 2007 is een eerste algemene informatiebijeenkomst georganiseerd. Vervolgens is er een ronde langs elke individuele raad en Staten om een op die gemeente of provincie toegespitste toelichting te geven.

Ontwerpogaven

De uitvoeringsverantwoordelijke gemeenten hebben de uitwerking van de ontwerpogaven voortvarend opgepakt. Aan de integrale samenwerking tussen de

regionale projecten en de ontwerpgegevens wordt goed handen en voeten gegeven. Bijna alle plannen zijn door het kwaliteitsteam behandeld.

Rijk en Regio

De Regio Groningen-Assen is in de Nota Ruimte als één van de zes nationale stedelijke netwerken aangewezen. Samen met het Rijk is een zogenoemde ontwikkelagenda opgesteld, waarin uitvoering wordt gegeven aan de doelen van de regionale samenwerking. Het afgelopen voorjaar is de minister op werkbezoek geweest in de Regio en heeft daarbij aangegeven bereid te zijn nadere uitvoeringsafspraken te maken, met name rond de invalshoek gebiedsontwikkeling. In een vervolgoverleg is met het ministerie afgesproken om een aantal projecten van de Regio Groningen-Assen voor te bereiden voor uitvoering in het kader van de Nota Ruimte. Het Kabinet heeft hiervoor middelen gereserveerd.

In de netwerkanalyse NSN Groningen-Assen komen vier projecten naar voren waarop bestuurlijke inzet ook van het rijk noodzakelijk is. Het gaat hierbij om de Zuidelijke Ringweg Groningen, Tram HS-Zernike Groningen, Centrale Zone Groningen en Assen-Zuid. Bij de projecten Centrale Zone Groningen en Assen-Zuid gaat het vooral om bestuurlijke inzet gekoppeld aan de uitvoering van de Nota Ruimte. De inzet is om in 2007 met het Rijk afspraken te maken over gebiedsontwikkeling binnen de Regio Groningen-Assen. Gekoppeld aan de uitvoering van de Nota Ruimte vindt er regulier overleg plaats met de minister van VROM over de zogenoemde ontwikkelagenda. Met de DG Ruimte is afgesproken om hierover in de eerste helft van 2007 een overleg te organiseren met de nieuwe minister van VROM.

Voor de Zuidelijke Ringweg Groningen is de inzet: het op korte termijn opstarten van een planstudie. Samen met VNO-NCW worden voorts de mogelijkheden voor PPS verkend. Voor de Tram HS-Zernike is de inzet een MIT bijdrage zodat de Regio zich meer kan inzet op de kwaliteit van het overig OV in het Kolibri OV-netwerk. Daarnaast is de bestuurlijke inzet gericht op het ontwikkelen van de regiotram als hart van het Kolibri OV-netwerk. De Tram HS-Zernike is de eerste stap hiertoe.

Duurzame ontwikkeling

Onderdeel van de bovengenoemde ontwikkelagenda is de Duurzaamheidsagenda. Deze agenda is afgelopen jaar opgesteld. Het bevat een overzicht van duurzame projecten van de deelnemers aan de Regio Groningen-Assen. Hierbij is het niet zo dat het projectbureau zelf duurzame projecten initieert, maar die verantwoordelijkheid ligt conform de uitgangspunten van de Regiovisie bij de deelnemers. Het Kwaliteitsteam heeft een advies uitgebracht over de mogelijkheden om duurzaamheid in projecten in te brengen. Ook ziet zij een grote kans om in het thema (duurzame) energie te betrekken bij de regionale projecten en ontwerpgegevens.

De Duurzaamheidsagenda wordt in overleg met de gemeenten en provincies actueel gehouden. Het ministerie van VROM heeft aangegeven hierbij een faciliterende rol spelen te willen spelen, onder andere via SenterNovem.

2.2. Regionale projecten

In de Regiovisie zijn de programma's, gebieds- en ontwerpogaven gedefinieerd. In dit onderdeel van de voortgangsrapportage wordt op basis van de aangeleverde teksten van de programma- en projectleiders een korte samenvatting gegeven van de stuurinformatie voor de stuurgroep. Waar nodig is dit vertaald naar concrete acties.

Bereikbaarheid Regio Groningen-Assen (BAG/Kolibri/fiets)

- De netwerkanalyse is met de Minister besproken. Het enig tastbare resultaat - in het verkrijgen van een rijksbijdrage in de uitvoering van projecten - is een bijdrage van €5 miljoen aan quick-wins. De Regio zet deze bijdrage in voor het transferium Hoogkerk en de bus op de vluchtstrook langs de A7 tussen Munnikesloot en de afslag N372 bij Hoogkerk.
- Het uitvoeringsprogramma bereikbaarheid voor 2007-2008 betekent een grote opgave voor de Regio, waarin bij de uitvoering tijd teruggewonnen moet worden.
- Het Investeringsprogramma bereikbaarheid zal in 2007, als onderdeel van het totale meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 voor de Regio, aan de stuurgroep en raden en Staten voorgelegd.
- Hoofdpunten voor 2007 zijn regiotram (eerste stap: CS-Zernike), Zuidelijke Ringweg Groningen en Samenwerkingsagenda Rijk en ProRail.

Het uitvoeringsprogramma bereikbaarheid voor 2007-2008 betekent een grote opgave voor de Regio, waarin bij de uitvoering tijd teruggewonnen moet worden. De stuurgroep verzoekt aan de uitvoeringsverantwoordelijke gemeenten/provincies om vast te blijven houden aan de uitvoeringsplanning.

Regiopark

- Het Investeringsprogramma Regiopark zal in 2007, als onderdeel van het totale meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 voor de Regio, worden voorgelegd aan de stuurgroep en de raden en Staten.
- De financiële en procesmatige planning van het investeringsprogramma zal worden aangescherpt, onder andere ten behoeve van het opstellen van het Uitvoeringsprogramma 2008.
- In het kader van de financiële strategie is er contact gelegd met marktpartijen en financiële instellingen. Daarnaast worden voortstellen voor bovenlokale verevening uitgewerkt. Ten behoeve van het verkrijgen van aanvullende financiering zal ook een gezamenlijke lobby worden gevoerd waarbij promotie en publiciteit als instrumenten worden ingezet.

Voorinvesteren in het landschap

- De uitwerking en voortgang van het regionaal project is sterk afhankelijk van de planning van het Masterplan Zuidzijde Hoogezand-Sappemeer. Het Masterplan is rond zomer 2007 gereed.

Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen

- De voortgang van het project loopt volgens planning.

- Eind 2007 wordt de stuurgroep geïnformeerd over de tussenresultaten van "De regio werkt!" programma 2007/2008 Regionale Samenwerking

Kleine regionale projecten, plan- en mer-studies

- De stuurgroep heeft sinds 2004 aan elf projecten een bijdrage vanuit de regeling kleine regionale projecten verstrekt. Inmiddels zijn twee projecten afgerond. Om de voortgang te monitoren worden de projecten opgenomen in de barometer.
- Sinds twee jaar zijn er middelen beschikbaar voor het uitvoeren van plan en m.e.r.-studies. Tot op heden zijn drie aanvragen ingediend en gehonoreerd. Tot uiterlijk 31 december 2007 blijven de middelen beschikbaar.

2.3. Gebieds- en ontwerpgevallen

Gebiedsopgave Noord

- De gebiedsopgave Noord bevindt zich in een beginstadium.
- Er ligt een belangrijke relatie tussen de gebiedsopgave Noord en het regionale project Regiopark en het PMJP. Afstemming is noodzakelijk.

Het kwaliteitsteam heeft geadviseerd om bij de gebiedsopgaven Noord in ieder geval vier leidende thema's centraal te stellen. Het advies is voor de stuurgroep van 21 februari 2007 geagendeerd. De provincie Groningen is al begonnen dit praktisch vorm te geven.

Lokale ontwerpogave Bedum

- Voor het centrumplan is nog geen zicht op een sluitende financiering. Niettemin is er gekozen voor een pro-actief standpunt en worden de plannen wel uitgewerkt.
- De uitwerking van de toekomstige verkeersontsluiting van Bedum zal de nodige problemen kennen, waarbij de uitvoering in financiële zin wellicht het grootste knelpunt is. Deze nieuwe ontsluiting sluit de nieuwe oostelijke uitbreidingen aan op de Eemshavenweg, haalt het vrachtautoverkeer naar en van de Frico-Domo locatie aan de noordzijde van Bedum uit het dorp en geeft de mogelijkheid het oost-west verkeer aan te sluiten op de mogelijke nieuwe ontsluitingsweg voor Noordwest Groningen (N361), waardoor het doorgaande verkeer uit Onderdendam geweerd kan worden.

Lokale ontwerpogave Ten Boer

- Voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente Ten Boer is de uitkomst van de studie verkeerontwikkeling N360 Groningen-Delfzijl van invloed. Deze studie is voor het jaar 2007 opgenomen in het projectenoverzicht meerjareninvesteringsprogramma Regio Groningen-Assen 2005-2009. De vorm en uitwerking van het herkomsttransferium bij Ten Boer is mede afhankelijk van de strategische keuzes die in de stuurgroep worden gemaakt.

Lokale ontwerpogave Winsum

- Ten behoeve van de ruimtelijke ontwikkelingen in Winsum vraagt de nieuwe ontsluitingsweg voor Noordwest Groningen (N361) om bijzondere aandacht. Het geplande deel ten noorden van Winsum zal het doorgaand verkeer uit het centrum halen. Doordat over de aanleg van de weg nog geen besluit is genomen, vertragen een aantal plannen voor herontwikkeling en herstructurering in Winsum.

Lokale ontwerpogave Zuidhorn

- Van belang voor de ontwikkeling van de Oostergast van Zuidhorn is de omlegging van de N355 richting het Van Starckenborghkanaal. De enige barrière die dan overblijft tussen de Oostergast en de oude kern, is de spoorlijn. Deze wordt getackeld met de aanleg van een brede spoorwegonderdoorgang (ruim 60 meter). In 2007 neemt de provincie een beslissing over het MER-alternatief voor de N355.

Lokale ontwerpogave Slochteren

- In 2006 zijn de woningbouwcontingenten door de gemeente Slochteren uitgegeven. Slochteren is daarmee één van de twee gemeenten die het aantal toebedeelde contingenten heeft uitgeput. Hierdoor kan de gemeente tot en met 2008 geen nieuwe woningbouwplannen meer goedkeuren.

Gebiedsopgave Zuidoost en Zuidwest

Het kwaliteitsteam heeft geadviseerd om bij de gebiedsopgaven Zuidoost en Zuidwest in ieder geval vier leidende thema's centraal te stellen. Het advies is voor de stuurgroep van 21 februari 2007 geagendeerd.

Lokale ontwerpogave Zuidlaren, Eelde/Paterswolde en Vries

- De raad heeft aangegeven dat realisatie van de woningbouwaantallen geen 'must' moet zijn. Periodiek vindt op regionaal niveau herberekening plaats van de woningbouwbehoefte. Het college heeft toegezegd in de planning en realisatie van de woningbouwlocaties nadrukkelijk aan te sluiten bij de actuele behoefte binnen de regio, en in te spelen op eventuele herijkingen van de woningbouwopgaaf. Ook zal bij de daadwerkelijke uitwerking van de woningbouwopgaaf via een bestemmingsplan worden aangesloten bij de uitgangspunten van het (reeds in ontwikkeling genomen) Woonplan.
- Na discussie met de raad heeft het college aangegeven niet eerder met de daadwerkelijke planvorming voor bedrijvenlocatie Vriezerbrug-zuid te beginnen dan wanneer de ruimtebehoefte voor lokale bedrijvigheid voor deze uitbreidingsruimte is aangetoond. De ruimtebehoefte hiervoor gaat zich overigens, ook volgens onderzoek van de provincie, aandienen omstreeks 2012.

Lokale ontwerpogave Peize/Norg

- Het project bevindt zich in het beginstadium.
- De lokale ontwerpogave valt binnen de gebiedsopgave Zuidwest, die zich tevens uitstrekt over het grondgebied van Haren, Groningen, Tynaarlo en Assen. Verschillende projecten in het kader van de landschapsopgaven zijn opgenomen in

het meerjarenprogramma van het Regiopark. Interferentie tussen de beide woningbouwopgaven in Peize en Norg en de landschapsopgave is aanwezig. De gemeente denkt hierbij aan de dorpsranden, de aard van de bebouwing, de invloed op de landschappelijke structuren, en dergelijke.

2.4. Ontwerpopgaven stedelijk gebied

Ontwerpopgave Groningen incl. Meerstad, Ter borch en Kranenburg-Zuid

- Evenals voortgaande jaren stagneert de woningbouwopgave van de stad Groningen. De afspraken in het convenant Woningbouwafspraken met het Rijk staan hierdoor onder druk.
- De stad Groningen stelt een nieuwe structuurvisie op. De Eemskanaalzone is voor de komende jaren de belangrijkste intensiveringszone van de stad.
- Rijkswaterstaat Noord, provincie en gemeente Groningen zetten de resultaten van de Netwerkanalyse en de Verkenningen Alternatieven Zuidelijke Ringweg om in een intake-nota voor het MIT.
- Woningbouw in Ter Borch is gestart. De mogelijkheden voor versnelling van het bouwproces worden beoordeeld.
- Eerste woningen in Meerstad worden in 2009 opgeleverd.

Ontwerpopgave Haren

- Onderdelen van het integraal ontwikkelingsplan Dilgt, Hemmen en Essen worden concreet uitgewerkt naar bouwplannen per deelgebied. De woningbouw start naar verwachting in 2008.
- Opstellen uitvoeringsprogramma landelijke gebied start in 2007.
- In 2007 start uitvoering aanleg transferium en bouwrijp maken bedrijvenpark Nesciolaan.

Ontwerpopgave Assen

- De ontwerpopgave van Assen en bijbehorende programma's voor wonen, werken en verkeer & vervoer in de periode tot 2020 zijn inmiddels uitgewerkt. Voor de programma's wonen en werken is in en buiten de bestaande stad voldoende capaciteit voorhanden om de gewenste aantallen te bouwen en hectares uit te geven. Belangrijke factor daarbij is de bestuurlijke besluitvorming over de westelijke stadsrandzone. Dan wordt de definitieve inkleuring van de eerder aangewezen, prioritaire locaties bepaald (d.i. Kloosterveen 3, Assen-zuid en Messchenveld).
- Voor het onderdeel verkeer & vervoer zijn de projecten, die behoren bij de opgave voor de periode tot en met 2009 in uitvoering dan wel in voorbereiding. Hierover is eind 2005 ook een convenant tussen provincie en gemeente afgesloten. Voor de perioden na 2009 wordt in het kader van de strategische visie Assen Koerst de maatregelen in kaart.

Ontwerpopgave Hoogezand-Sappemeer

- Afstemming met de planvorming voor inbreidings- en herstructureringslocaties en het Masterplan Zuidzijde.

- Om van een landbouwgebied een aantrekkelijk woongebied te maken vergt een aanzienlijke voorinvestering. Gezien de ontwikkelingen op de grondmarkt is een actieve wervingsstrategie en een slimme investeringsstrategie van essentieel belang.
- Tussen de Zuidzijde en het project voorinvesteren in het landschap ligt een belangrijke relatie.

Ontwerpopgave Gorecht Plus

- Door de noodzaak om nadrukkelijke prioriteiten te stellen is de visieontwikkeling Gorecht Plus niet in uitvoering gekomen.

Ontwerpopgave Leek-Roden

- In het proces is enige vertraging opgelopen wat voornamelijk te wijten valt aan het feit dat het proces toch nog complexer was dan tevoren gedacht. Het proces staat inmiddels weer stevig op de rails.
- Het planproces sluit aan bij de Regiovisie en voldoet daarmee aan de opgave voor Leek en Roden.

3. Regionale projecten

3.1. Bereikbaarheid Regio Groningen-Assen (BAG/Kolibri/fiets)

Voor de ruimtelijke economische ontwikkeling van de Regio Groningen-Assen is een goede bereikbaarheid cruciaal. Voor de verbetering van de bereikbaarheid heeft de Regio een meerjareninvesteringsprogramma opgesteld. Een goede bereikbaarheid is essentieel voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de Regio.

Terugblik op het proces: Netwerkanalyse

- De “Netwerkanalyse nationaal stedelijke netwerk Groningen-Assen” is vastgesteld in de stuurgroep van juli 2006 en besproken met de Minister. Het enige tastbare resultaat – in het verkrijgen van een rijksbijdrage in de uitvoering van projecten – is een bijdrage van €5 miljoen aan quick-wins. De Regio zet deze bijdrage in voor het transferium Hoogkerk en de bus op de vluchtstrook langs de A7 tussen Munnikesloot en de afslag N372 bij Hoogkerk.
- Over het plan voor het transferium Hoogkerk is overeenstemming bereikt. Het plan is in uitwerking en de uitvoering wordt voorbereid.
- In vervolg op de netwerkanalyse zijn samenwerkingsagenda’s in voorbereiding genomen zowel met het Rijk als met ProRail.

Terugblik op het proces: Zuidelijke Ringweg Groningen

- De studie Verkenning Alternatieven Zuidelijke Ringweg Groningen (de zogenaamde VAZ-studie) is medio 2006 gereed gekomen en in de stuurgroep van juli 2006 vastgesteld. Op basis van deze studie is aan de Minister gevraagd te starten met een planstudie. Het overleg in oktober 2006 met de Minister hierover heeft niet geleid tot concrete afspraken. Bij de kamerbehandeling is een motie aangenomen om te starten met de planstudie. Naar aanleiding hiervan is er tussen de provincie Groningen en DGP overleg geweest. Dit heeft geleid tot de afspraak de VAZ-studie aan te passen in het kader van het MIT daaraan gestelde eisen. Rijkswaterstaat Noord-Nederland verzorgt deze aanpassing. In het voorjaar 2007 wordt een definitief standpunt hierover van de Minister verwacht.

Terugblik op het proces: Kolibri

- De uitvoering van enkele Kolibri projecten is vertraagd, maar over het algemeen komt de uitvoering goed op stoom.
- Door de excursie van de stuurgroep/portefeuillehouders verkeer en vervoer naar de regiotram in Kassel in oktober 2006 is bij de bestuurders in de Regio inzicht verkregen in het concept regiotram en het belang daarvan voor de Regio Groningen-Assen.
- De resultaten van de netwerkanalyse hebben het stadstram-concept voor de stad Groningen verder onderbouwd. Een parallel daaraan lopende studie naar de mogelijkheden voor een regiotram heeft geleid tot een verbreding van het stadstram-concept naar een regiotram-concept. De Regio ziet de regiotram als het hart van het Kolibri OV-netwerk. Er wordt op dit moment gewerkt aan de oprichting van het

projectbureau regiotram. Dit projectbureau moet begin 2007 operationeel zijn. De eerste stap naar het regiotram-concept is de tramlijn CS-Zernike.

- De businesscase Veendam-Hoogezand-Groningen is positief afgerond. Gestart is met de businesscase doorkoppeling hoofdstation Groningen. Voor de facelift noordelijke stations is een concept uitvoeringsprogramma opgesteld.
- Het (uitvoerings)programma corridor N372 is vastgesteld. Diverse Kolibri maatregelen maken hier onderdeel van uit.

Terugblik op het proces: Algemeen

- Diverse deelstudies zijn afgerond. De uitvoering van sommige projecten is vertraagd. Over de deelstudies, voortgang van het uitvoeringsprogramma 2006 en inzet voor 2007, met een doorkijk naar 2008, is de stuurgroep geïnformeerd in december 2006.
- Voor het programma bereikbaarheid 2008-2015 (als onderdeel van het regionale MIP 2008-2015) zijn de kaders en is de inzet geformuleerd in de stuurgroep van december 2006.

Concrete resultaten tot nu toe (m.b.t. uitvoering)

- De buskortsluiting N372-Peizerweg is gerealiseerd.
- De transferia / ontsluiting Kloosterveen (Assen West) en Marsdijk (Assen Noord) liggen voor wat betreft de uitvoering op schema.
- Het herkomsttranserium Zuidlaren is nagenoeg gereed gekomen.
- De fietsrouteplus Vries-Assen is in uitvoering genomen.
- De bypasses (Gotenburgweg/Europaweg), als onderdeel van de Langmanmaatregelen Zuidelijke Ringweg Groningen, zijn gereed gekomen.
- Rijkswaterstaat is gestart met de uitvoer van de overige Langmanmaatregelen (gerekend medio 2009).
- Het ongelijkvloers maken van de aansluiting Westelijke Ringweg Groningen-Hoendiep is gereed.
- De aanpassing van de op-/afritten Leek is gereed.

Vooruitblik op het proces

Het komende jaar staat in het teken van:

- Het opstellen van het regionale meerjaren investeringsprogramma 2008-2015, met daaraan gekoppeld een projectenboek bereikbaarheid, waarin per project wordt beschreven de opgave, de aanpak en het resultaat;
- Instellen projectbureau regiotram;
- Opstellen samenwerkingsagenda Rijk en ProRail als vervolg op / uitwerking van de netwerkanalyse.
- Start planstudie Zuidelijke Ringweg Groningen;
- Samen met VNO/NCW verkennen mogelijkheden betrokkenheid markt bij Zuidelijke Ringweg Groningen;
- Start en uitvoering planstudie regionaal spoor Veendam-Hoogezand-Groningen;
- Start en uitvoering businesscase station Assen-Zuid;
- Start en uitvoering verkenning frequentieverhoging spoor Groningen-Leeuwarden.
- Strakker monitoren voortgang uitvoeringsprojecten.
- Starten monitoren OV-gebruik.

Verwachte resultaten komend jaar

(Zie ook: uitvoeringsprogramma bereikbaarheid 2007-2008, vastgesteld door de stuurgroep december 2006).

- Vastgesteld meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015.
- Instellen projectbureau regiotram en uitvoeringsresultaten vervolgstudie regiotram met als 1e stap CS-Zernike.
- Samenwerkingsagenda Rijk en ProRail.
- Resultaten planstudie regionaal spoor Veendam-Hoogezand-Groningen.
- Resultaten businesscase Groningen CS en station Assen Zuid.
- Resultaten verkenning frequentieverhoging spoor Groningen-Leeuwarden.
- Start en uitvoering planstudie Zuidelijke Ringweg Groningen.
- Studie wegenstructuur Hoogezand-Zuid
- Studie doorstromingsmaatregelen OV Ten Boer-Groningen in samenhang met project capaciteit N360, inclusief fietsrouteplus.
- Start uitvoering busstation Assen.
- Start uitvoering station Europapark.
- Start uitvoering transferium Hoogkerk.
- Start diverse uitvoeringsprojecten corridor N372.
- Ingebruikname bus op vluchtstrook A7 (Munnikesloot-afslag N372) en A28 (Haren-Groningen).
- Gereedkomen transferium Haren, opwaardering Q-liner haltes Leek, transferpunten Oostindië.
- Uitvoeringsgereed fietsbrug Aduarderdiep en fietsrouteplus Zuidhorn-Groningen, en Eelde/Paterswolde-Groningen.
- Resultaten uitwerking regelstrategie dynamisch verkeersmanagement (DVM).
- Benoemen aanjager mobiliteitsmanagement.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- De netwerkanalyse is met de Minister besproken. Het enig tastbare resultaat - in het verkrijgen van een rijksbijdrage in de uitvoering van projecten - is een bijdrage van €5 miljoen aan quick-wins. De Regio zet deze bijdrage in voor het transferium Hoogkerk en de bus op de vluchtstrook langs de A7 tussen Munnikesloot en de afslag N372 bij Hoogkerk.
- Het uitvoeringsprogramma bereikbaarheid voor 2007-2008 betekent een grote opgave voor de Regio, waarin bij de uitvoering tijd teruggewonnen moet worden.
- Het Investeringsprogramma bereikbaarheid zal in 2007, als onderdeel van het totale meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 voor de Regio, aan de stuurgroep en raden en Staten voorgelegd.
- Hoofdpunten voor 2007 zijn regiotram (eerste stap: CS-Zernike), Zuidelijke Ringweg Groningen en Samenwerkingsagenda Rijk en ProRail.

3.2. Regiopark

Regiopark is de naam waaronder de Regio Groningen-Assen investeert in de gebiedskwaliteiten van het landelijk gebied en de wisselwerking tussen stedelijk en landelijk gebied wil vergroten.

Korte terugblik

Dit regionale project is een kleine twee jaar geleden gestart. Vanuit de wens om zo snel mogelijk concrete resultaten te boeken in de uitvoering en geen visie op te stellen, is in 2005 een uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit programma zijn acht geprioriteerde projecten opgenomen die in de periode 2006-2007 worden uitgevoerd.

Om ook zicht te krijgen op de investeringen die op langere termijn noodzakelijk zijn, is in 2006 gewerkt aan het Investeringsprogramma Regiopark 2008-2015. Aan de hand van een landschappelijke analyse en hardheidsanalyse van lopende en geplande projecten is er voor de twaalf deelgebieden een ontwikkelingsrichting geschetst. Per deelgebied is deze ontwikkelingsrichting uitgewerkt in te nemen maatregelen die zoveel mogelijk vertaald zijn naar een concrete voorlopige projectenlijst. Het investeringsprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met de regionale deelnemers en de maatschappelijke organisaties zoals vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie. Ten behoeve van de landschappelijke analyse zijn workshops en interviews gehouden waaraan ook gebiedsdeskundigen uit de sectoren wonen, landbouw en recreatie deelnamen.

Uit de eerste ramingen van de totale kosten komt naar voren dat er in de periode 2008-2015 circa 60 tot 100 miljoen euro nodig is om de ingediende projecten te kunnen uitvoeren (bijdrage per project vanuit Regiopark bedraagt maximaal 45 %). Op basis van de huidige bijdrage aan het regiofonds en de verdeling van dit fonds zijn er onvoldoende eigen middelen beschikbaar voor Regiopark. De uiteindelijke omvang van dit tekort hangt samen met onzekerheden in de planning en de externe financiering. In het portefeuillehoudersoverleg is besloten vooralsnog vast te houden aan de ambities en in te zetten op het genereren van extra middelen. Hiervoor worden onder andere contacten gelegd met marktpartijen en financiële instellingen. Daarnaast moet een scherper beeld ontstaan van de financiële en procesmatige planning.

Concrete resultaten 2006

- Van de in het uitvoeringsprogramma geprioriteerde projecten zijn er in 2006 twee uitgevoerd en afgerond (pilot vitaal en multifunctioneel buitengebied Oost- en Onnerpolder en opstellen landschappelijke analyse).
- Een investeringsprogramma, resulterend in een viertal investeringsgebieden, gebieden die in aanmerking komen voor aanvullende financiering, een groslijst met projecten en een financiële strategie.

Vooruitblik proces en resultaten 2007

- Het Investeringsprogramma Regiopark zal in 2007, als onderdeel van het totale meerjareninvesteringsprogramma 2008-2015 voor de Regio, worden voorgelegd aan de stuurgroep en de raden en Staten.
- De financiële en procesmatige planning van het investeringsprogramma zal worden aangescherpt, onder andere ten behoeve van het opstellen van het Uitvoeringsprogramma 2008.
- In het kader van de financiële strategie is er contact gelegd met marktpartijen en financiële instellingen. Daarnaast worden voortstellen voor bovenlokale verevening uitgewerkt. Ten behoeve van het verkrijgen van aanvullende financiering zal ook

een gezamenlijke lobby worden gevoerd waarbij promotie en publiciteit als instrumenten worden ingezet

3.3. Voorinvesteren in landschap

Een deel van de regionale woningbouwopgave wordt gesitueerd op locaties die vanuit de markt gezien op dit moment minder aantrekkelijk zijn. Om de achterstand ten opzichte van de aantrekkelijker locaties op te vangen is bij de actualisatie van de Regiovisie afgesproken dat er een voorinvestering in het landschap moet plaatsvinden die voorsorteert op de woningbouw. Deze investeringen zijn in elk geval aan de orde bij Hoogezand-Sappemeer. Daartoe is door de stuurgroep in 2004 een apart regionaal project Voorinvesteren in landschap benoemd, met daarbij taakstellend een bedrag uit het regiofonds van 3 miljoen euro.

Inzet van het project is een noodzakelijke versterking van de positie van de gemeente Hoogezand-Sappemeer op de woningmarkt. Daartoe zou een nieuwe landschapsstructuur ontwikkeld moeten worden die kan dienen als kwaliteitsdrager voor een aantrekkelijke recreatieve woonomgeving en die aansluit op het Zuidlaardermeergebied en de veenkoloniale structuur.

Terugblik op het proces

Er is een eerste concept projectbeschrijving door het projectbureau en de gemeente Hoogezand-Sappemeer opgesteld. De gemeente is inmiddels actief gestart met de voorbereiding van het project. Het kwaliteitsteam heeft in 2006 geadviseerd over deze plan voorbereiding. Rond de zomer wordt een Masterplan gepresenteerd.

Vooruitblik op het proces

In 2004 is afgesproken dat de gemeente eerst een Masterplan gaat opstellen voor de realisatie van de woningbouwopgave in Hoogezand Zuid. Het regionale project Voorinvesteren krijgt hierin een plek zodat beide nauw op elkaar kunnen worden afgestemd. Het Masterplan wordt nu ontwikkeld en hierin worden ideeën ontvouwd voor de realisatie en fasering van de landschapsbouw en de woningbouw.

Met het oog op de behandeling en vaststelling van het MIP is het van belang nu een eerste inzicht te geven in de benodigde voorinvesteringen. Een eerste inschatting hiervan komt uit op een totaal van circa 22 miljoen euro. De regionale inzet zou gekoppeld kunnen worden aan het regionale aandeel van de bouwopgave. De eerste gedachten gaan onder meer uit naar het, gezamenlijk met andere betrokken partijen, investeren in een te realiseren vaarbinding als belangrijk onderdeel van de landschapsbouw. In de stuurgroepvergadering van februari 2007 wordt hiertoe een voorstel voorgelegd.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- De uitwerking en voortgang van het regionaal project is sterk afhankelijk van de planning van het Masterplan Zuidzijde Hoogezand-Sappemeer. Het Masterplan is rond zomer 2007 gereed.

3.4. Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen

De Regio Groningen-Assen is een belangrijk concentratiepunt van bedrijvigheid in Noord-Nederland en is daarmee een belangrijke motor voor de economie. Om deze motor draaiend te houden en om het stedelijk netwerk op (inter)nationaal en landsdelig niveau te profileren, is het noodzakelijk om bestaande en nieuwe bedrijven vestigingsmogelijkheden met voldoende ruimte en kwaliteit te bieden. Door het project samenwerkende regionale bedrijventerreinen geeft de Regio Groningen-Assen 2030 hier invulling aan.

Terugblik op het proces

In mei 2005 is Buck Consultants International gestart met de uitvoering van de vijf deelprojecten uit het projectplan Bedrijventerreinen. Het afgelopen jaar heeft Buck Consultants International in elk portefeuillehoudersoverleg de voortgang gerapporteerd. In juni 2006 zijn de eindresultaten van de deelprojecten in het portefeuillehoudersoverleg besproken. De stuurgroep reageerde in juli 2006 positief op de behaalde resultaten en de uitgezette lijn.

De uitkomsten van de deelprojecten zijn de basis voor "*De regio werkt!*" programma 2007/2008 *Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen*. De stuurgroep heeft op 15 december 2006 het programma 2007/2008 vastgesteld. In dit programma zijn in totaal tien projecten geformuleerd rond de thema's:

- Economisch profiel en acquisitie;
- Kwaliteit;
- Vraag en aanbod;
- Energie.

Concrete resultaten tot nu toe

In 2006 zijn de onderstaande producten opgeleverd:

- *Kwaliteitatlas* - Er is een kwaliteitsatlas ontwikkeld voor 14 bovenregionale bedrijventerreinen en kantorenlocaties in de Regio Groningen-Assen. Hiermee zijn de terreinen op een eenduidige en uniforme manier met elkaar te vergelijken. Ook zijn mogelijke verbeterpunten in kaart gebracht. De atlas heeft media aandacht gekregen in het Financieel Dagblad en vaktijdschrift Bedrijventerreinen. De resultaten zijn ook verwerkt in de bedrijventerreinenbrochure "Ruimte voor uw bedrijf".
- *Relatieverkenning bedrijventerreinen en clusters* - Met voorinvesteringen kan clustervorming op bedrijventerreinen worden gestimuleerd door specifieke faciliteiten aan te bieden voor specifieke sectoren.
- *Regionaal parkmanagement* - Er is geen behoefte aan regionaal parkmanagement, maar wel aan parkmanagement in de Regio. Daarom wordt vooral ingezet op kennisuitwisseling tussen de verschillende betrokken partijen (overheden en bedrijfsleven en overheden onderling). In het nieuwe uitvoeringsprogramma krijgt dit een vervolg.
- *Verankeringsaanpak* - Bij bedrijven waar een bedreiging speelt of kansen liggen wordt van gedachten gewisseld over de positie van het bedrijf in de Regio en de mogelijkheden die de Regio biedt om knelpunten op te lossen.

- *Acquisitieplan voor de Nederlands markt* - Er is een onderzoek uitgevoerd naar de concurrentiepositie van de Regio Groningen-Assen. Daarnaast is in beeld gebracht binnen welke segmenten heroverweging van het (regionale) schaalniveau plaatsvindt. Dit wordt vertaald in een concreet acquisitieplan.
- *Bedrijventerreinenbrochure "Ruimte voor uw bedrijf"* - Samen met de gemeenten is een brochure opgesteld waarin aandacht wordt besteed aan twaalf "pareltjes" van bedrijventerreinen in de Regio Groningen-Assen. In de brochure staat de kracht en de dynamiek van de Regio centraal. Per pagina is een terrein belicht. Ook is er per terrein een relatie met de kwaliteitscorekaart gelegd. De brochure is zeer goed ontvangen op de Noordelijke Promotiedagen 2006.
- *Noordelijke Promotiedagen 2006* - Eén van de centrale thema's op de Noordelijke Promotiedagen was de Regio Groningen-Assen 2030. Met een voetpad is de verbinding tussen de deelnemende gemeenten aan het stedelijk netwerk onder de aandacht gebracht. Elke gemeenten had een pilaar in de stand staan met informatie over projecten die betrekking hebben op het samenwerkingsverband (wonen, werken, landschap en bereikbaarheid).
- De stuurgroep heeft de notitie "*De regio werkt!*" programma 2007/2008 Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen vastgesteld.

Vooruitblik op het proces en resultaten 2007

- De projecten uit het programma 2007/2008 worden in uitvoering genomen.
- Op basis van de resultaten van het programma 2007/2008 wordt in de loop van 2007 gestart met het uitvoeringsprogramma 2008-2015.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- De voortgang van het project loopt volgens planning.
- Eind 2007 wordt de stuurgroep geïnformeerd over de tussenresultaten van "*De regio werkt!*" programma 2007/2008 Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen.

4. Overige regionale projecten

4.1. Herstel Benedenloop Drentsche Aa (HBDA)

In het project Herstel Benedenloop Drentsche Aa worden sinds 2002 diverse werkzaamheden uitgevoerd die tot doel hebben het waterbeheer en het landschap in de benedenloop van het beekdal van de Drentsche Aa te herstellen, de natuur te ontwikkelen en de gebieden dusdanig in te richten dat recreanten optimaal van het gebied kunnen genieten.

Terugblik op het proces

In juni 2002 is door de stuurgroep € 453.780 beschikbaar gesteld voor het project Herstel Benedenloop Drentsche Aa. Het herstel van de beek is in 2004 gerealiseerd.

In 2003 heeft het Waterschap Hunze en Aa's te kennen gegeven dat door het behalen van efficiencyvoordelen minder geld benodigd was dan in eerste instantie was begroot. Daarom heeft de stuurgroep in 2004 € 150.000 op het budget in mindering gebracht. In reactie hierop heeft het waterschap een aanvullende aanvraag ingediend om de omgeving van de herstelde beek, die onderdeel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur, versneld in te richten voor natuur en landschap. Hierdoor zal de aantrekkelijkheid van het gebied voor de recreant sterk toenemen. Deze aanvraag is door de stuurgroep gehonoreerd vanuit het budget kleine regionale projecten (zie paragraaf 4.2.). Er zijn duidelijke procesafspraken gemaakt met de aanvragers over de deelprojecten waarin zal worden geïnvesteerd en over de financiële verantwoording. De beschikbaar gestelde middelen uit het regiofonds worden met name besteed aan landschap, natuur en het vergroten van de recreatieve waarde van het gebied. Eind 2006 heeft het Waterschap Hunze en Aa's schriftelijk te kennen gegeven dat het project is afgerond.

Concrete resultaten tot nu toe

De projecten waaraan de Regio heeft bijgedragen, zijn:

- aanleg van gemaal;
- leggen van onderleider;
- uitgraven benedenloop;
- restauratie van de 'Witte Molen';
- realisatie van de wandelroute.

Vooruitblik op het proces

Eind 2006 is het project afgerond. Niet gealloceerde middelen vloeien terug in het regiofonds.

Stuurinformatie stuurgroep

- Het project Herstel Benedenloop Drentsche Aa is in 2006 afgerond.

4.2. Kleine regionale projecten

Vanuit de regeling kleine regionale projecten worden bijdragen verleend aan belangrijke projecten met een regionale meerwaarde in het niet-stedelijke gebieden. In onderstaande tabel zijn de gehonoreerde verzoeken van 2004, 2005 en 2006 opgenomen. Een volledige projectbeschrijving is in de bijlage opgenomen. In juli 2006 heeft de stuurgroep de regeling kleine regionale projecten geëvalueerd. Sindsdien is de regeling ingericht op een snellere uitvoering van de gehonoreerde aanvragen te realiseren.

jaar	projectnaam	gemeente	bedrag
2004	Fietspad Zuidlaardermeergebied	Hoogezand-Sappemeer en Haren	€ 60.000
2005	Reconstructie haven Roderwolde (afgerond)	Noordenveld	€ 39.200
	Herstel Benedenloop Drentse Aa (afgerond)	Haren en Tynaarlo	€ 100.000
	Bedrijventerrein Leeksterveld	Leek	€ 100.000
2006	Upgrading dorpsplein	Ten Boer	€ 33.200
	Verbinding woonzorgcentrum	Zuidhorn	€ 100.000
	Parkeervoorzieningen komplan	Zuidhorn	€ 100.000
	Fietspad Harssensbosch	Winsum	€ 20.300
	Revitalisering van het Centrumplein in Bedum	Bedum	€ 100.000
	Realisatie fietspad Noordlandsdrift	Haren	€ 50.000
	Aanleg fietsverbinding Okkeveen-Noordlaarderbos	Tynaarlo	€ 70.000

Tabel 1: Kleine regionale projecten

4.3. Plan- en MER-studies

Op 29 november 2004 heeft de stuurgroep eenmalig € 600.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van twaalf plan en MER-studies. De onderstaande drie aanvragen zijn tot op heden gehonoreerd.

Ontwerpopgave Leek/Roden

Aanvrager: stuurgroep ontwerpopgave Leek/Roden

De stuurgroep heeft in november 2004 € 50.000 beschikbaar gesteld voor de ontwerpopgave Leek/Roden.

N361 Winsum-Groningen

Aanvrager: provincie Groningen

De stuurgroep heeft in februari 2005 € 50.000 beschikbaar gesteld voor een MER-studie over het tracé N361.

N355 Zuidhorn-Groningen

Aanvrager: provincie Groningen

De stuurgroep heeft in februari 2005 € 50.000 beschikbaar gesteld voor een MER-studie over het tracé N355. **Project is afgerond.**

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- De stuurgroep heeft sinds 2004 aan elf projecten een bijdrage vanuit de regeling kleine regionale projecten verstrekt. Inmiddels zijn twee projecten afgerond. Om de voortgang te monitoren worden de projecten opgenomen in de barometer.
- Sinds twee jaar zijn er middelen beschikbaar voor het uitvoeren van plan en m.e.r.-studies. Tot op heden zijn drie aanvragen ingediend en gehonoreerd. Tot uiterlijk 31 december 2007 blijven de middelen beschikbaar.

5. Ontwerpopgaven

5.1. Gebiedsopgave Noord

De gebiedsopgave Noord behelst de integrale ontwikkeling van het landelijke gebied ten noorden van de T-structuur.

Terugblik op het proces

In 2005 heeft het kwaliteitsteam geadviseerd om de veelheid van geïnventariseerde initiatieven nader te prioriteren aan de hand van de regionale doelstellingen. Het pleitte voor een praktische aanpak van ontwerp-thema's en problemen op een concreter schaalniveau. Hieraan is tot oktober 2006 geen verdere invulling gegeven omdat de gemeente Groningen de noordelijke stadsrand niet hoog op de agenda had staan en zich terughoudend opstelde ten aanzien van het maken van fundamentele keuzes voor de ontwikkeling van dit gebied.

In oktober 2006 heeft een workshop met de gemeente Groningen plaats gevonden over de door de gemeente gewenste visie op en aanpak van het gebied tussen de stad en de kernen Winsum, Bedum en Ten Boer. De gemeente kijkt hier ook naar in verband met de opstelling van een nieuw structuurplan voor de stad. Belangrijkste conclusie uit deze workshop is dat in dit gebied de grenzen van de verstedelijking zijn bereikt en dat de kwaliteiten en de belevingswaarde van het gebied vergroot moet worden. Daarbij blijft de landbouw de dragende functie. Incidentele woningbouw is mogelijk als dit kan bijdragen aan de gewenste kwaliteitssprong en/of het financieel haalbaar maken van de gewenste ontwikkeling.

Tevens werd afgesproken dat op basis van deze uitgangspunten de provincie Groningen een plan van aanpak zou maken voor de stadsrand van Bedum, Ten Boer en Winsum, kortweg de stadsrand B.T.W. Doelstelling hiervan is het uitwerken van een breed gedragen aanpak op basis van een ontwikkelingsperspectief voor het gebied in combinatie met het uitvoeren van concrete projecten die bestaande doelstellingen realiseren. Deze tweesporen aanpak moet gaan leiden tot een duurzaam, veilig en aantrekkelijk ingerichte stadsrand. Het plan van aanpak geeft verder randvoorwaarden voor de uitwerking van het ontwikkelingsperspectief, beschrijft de werkwijze en de thema's voor de analysefase en bevat een voorstel voor de organisatie en planning. Eind november 2006 is het plan van aanpak van een positief advies voorzien door het kwaliteitsteam.

Vooruitblik op het proces

Het bovenstaande advies van het kwaliteitsteam wordt ter kennisname geagendeerd voor de stuurgroep van februari 2007. De provincie Groningen gaat in 2007 samen met de projectleider Regiopark als eerste stap de verkennende fase uitvoeren om op basis daarvan tot een breed gedragen plan van aanpak te komen en heldere afspraken over de rolverdeling tussen het Regiopark (de aanpak voor de investeringsgebieden) en de uitwerking van het plan van aanpak stadsrand B.T.W. De inzet is om beide trajecten met

elkaar te combineren, als uit de verkennende fase ook blijkt dat de meest effectieve aanpak is. Het overleg hierover met de betrokken gemeenten is inmiddels gepland.

Aandachtspunten

- Relatie met PMJP en Regiopark
- Realiseren van concrete uitvoerbare projecten

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- De gebiedsopgave Noord bevindt zich in een beginstadium.
- Er ligt een belangrijke relatie tussen de gebiedsopgave Noord en het regionale project Regiopark en het PMJP. Afstemming is noodzakelijk.
- Het kwaliteitsteam heeft geadviseerd om bij de gebiedsopgaven Noord in ieder geval vier leidende thema's centraal te stellen. Het advies is voor de stuurgroep van 21 februari 2007 geagendeerd. De provincie Groningen is al begonnen dit praktisch vorm te geven.

Lokale ontwerpogave Bedum

De Regio heeft bij de schakelkernen Bedum, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn een gezamenlijke woningbouwopgave van 5.800 woningen neergelegd, inclusief transformatie. Gezamenlijk is een voorstel gemaakt voor de verdeling van deze opgave, die door de provincie is overgenomen.

Terugblik op proces

- Het nieuwe Structuurplan is in juni 2006 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit structuurplan biedt ruimte aan de door de regio gestelde woningbouwopgave tot 2020, en geeft een doorkijk naar 2030. Tevens gaat het structuurplan in op de verkeerssituatie van Bedum (met name het vrachtverkeer naar en van de Frico-Domo locatie) en verbetering van de situatie in Onderdendam.
- De eerstkomende uitbreidingslocatie is Ter Laan 4 (circa 320 woningen). Met de projectontwikkelaar, die tevens grondeigenaar is, is de PPS-overeenkomst op hoofdlijnen gereed. Ook met de andere eigenaren / projectontwikkelaars zijn de overeenkomsten op hoofdlijnen gereed. Het proces van overleg en inspraak zal begin 2007 starten. Vervolgens zal het bestemmingsplan in procedure worden gebracht. Aangenomen mag worden dat eind 2007/ begin 2008 de eerste woningen gebouwd kunnen worden.
- In 2006 zijn op twee herstructureringslocaties bouwplannen van ieder circa 50 woningen gerealiseerd (de één 50 huurappartementen voor senioren, doelgroepen en jongeren en de ander 50 huurappartementen voor senioren en 6 huurappartementen voor lichamelijk gehandicapten). In 2007 worden ook op een aantal herstructurerings- en invullocaties kleine aantallen koopwoningen opgeleverd. Gestart is met de eerste schetsen voor de invulling van het voormalige terrein van trailerbouw Vogelzang (ontwikkeling -sloop, sanering en woonrijpmaken- in 2007) en de invulling van het terrein van de voormalige zuurkoolfabriek aan Boterdiep Oz in Bedum. In samenwerking met de woningstichting Wierden en

Borgen worden herstructurerings-projecten aan de Riekele Prinsstraat en Almastraat in Bedum en aan de Schoolstraat in Zuidwolde voorbereid.

- De uitbreiding van het Bedrijvenpark Boterdiep inclusief een nieuwe brug (de nYe klap) over het Boterdiep is gerealiseerd, de uitgifte is nagenoeg voltooid. In 2006 is gestart met de voorbereiding van fase 2.
- Bedum participeert in diverse projecten van POP-uitwerking gebiedsopgave Noord. Een van de belangrijkste is de ontwikkeling van de stadsrandzone ten zuidoosten van Zuidwolde (de noordoostkant van Groningen) en heeft daarom sterke relatie met de plannen in het Regiopark. Er zijn concrete plannen voor een project met de aanleg van een golfbaan inclusief natuurontwikkeling en de aanleg van een stelsel van openbare voet- en fietspaden in combinatie met versterking en versteviging van de agrarische functie.
- Voor het centrumplan Bedum is een nader uitwerkingsplan opgesteld. Vanuit de markt (beleggers en winkeliers) is grote belangstelling voor het centrumplan. In 2007 wordt een uitvoeringsplan opgesteld en wordt geprobeerd de financiering (onder andere zoeken naar externe bijdragen en subsidies) rond te krijgen.

Vooruitblik op het proces

- De herstructureringsplannen die in voorbereiding zijn worden in nauw overleg met de woningstichting Wierden en Borgen uitgewerkt.
- Het bestemmingsplan voor Ter Laan 4 (circa 320 woningen) wordt begin 2007 in procedure gebracht.
- De uitwerking van het Structuurplan zal worden opgepakt door de nieuwe uitbreidingslocaties te onderzoeken en met name ook de verkeerstructuur (oost-west verbinding ten noorden van Bedum) nader uit te werken. De nieuwe (provinciale) dwarsverbinding ten noorden van het spoor heeft een bovengemeentelijke (regionale en provinciale) functie met een grote urgentie. Het transport naar en van de Frico-Domo locatie, een van Europa's grootste kaasfabrieken die na de voorziene uitbreiding de ruim grootste wordt, overschrijdt de toelaatbare transport bewegingen door Bedum en Onderdendam.
- De plannen voor een golfterrein in combinatie met natuurontwikkeling en verbetering van de agrarische functie worden geconcretiseerd in relatie tot de ontwikkeling van de stadsrandzone ten zuidoosten van Zuidwolde. Het plan voor herinrichting Boterdiep Wz te Zuidwolde (inclusief de omgeving van de brug en de laad- en loskade) zal in 2007 worden uitgevoerd (versterking structuurlijn Boterdiep te Zuidwolde).
- Het centrumproject zal verder worden uitgewerkt.

Stuurinformatie stuurgroep

- Voor het centrumplan is nog geen zicht is op een sluitende financiering. Niettemin is er gekozen voor een pro-actief standpunt en worden de plannen wel uitgewerkt.
- De uitwerking van de toekomstige verkeersontsluiting van Bedum zal de nodige problemen kennen, waarbij de uitvoering in financiële zin wellicht het grootste knelpunt is. Deze nieuwe ontsluiting sluit de nieuwe oostelijke uitbreidingen aan op de Eemshavenweg, haalt het vrachtautoverkeer naar en van de Frico-Domo locatie aan de noordzijde van Bedum uit het dorp en geeft de mogelijkheid het oost-west

verkeer aan te sluiten op de mogelijke nieuwe ontsluitingsweg voor Noordwest Groningen (N361), waardoor het doorgaande verkeer uit Onderdendam geweerd kan worden.

Lokale ontwerpogave Ten Boer

De Regio heeft de schakelkernen Bedum, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn een gezamenlijke woningbouwopgave meegegeven van 5.800 woningen, inclusief transformatie. Gezamenlijk is een voorstel gemaakt voor de verdeling van deze opgave, die door de provincie is overgenomen.

Terugblik op proces

- Ten Boer werkt haar woningbouwopgave uit op basis van de structuurvisie uit 2001, waarin mogelijke locaties geschetst worden voor de toekomstige ontwikkeling van Ten Boer.
- De plannen voor de voorzieningenconcentratie, het zogenaamde Centrumplan, zijn in uitvoering. De 1^e en 2^e fase van het Centrumplan Ten Boer zijn gereed. Er is circa 2.500 m² winkeloppervlak gerealiseerd alsmede een gezondheidscentrum van 700 m². In het gezondheidscentrum zijn diverse medische functies geconcentreerd waaronder een huisarts, fysiotherapie en de thuiszorg. Boven deze voorzieningen zijn in totaal 48 appartementen gerealiseerd, zowel huur als koop. De bouw van fase 3 is gestart, waarin de bibliotheek in combinatie met andere voorzieningen alsmede circa 40 appartementen gerealiseerd worden.
- De realisatie van een MFSC (Multifunctioneel sportcentrum) is afgerond. Nabij het centrum van het dorp, zijn de sporthal en het openluchtwembad gerenoveerd en zijn er nieuwe zalen gebouwd worden voor verenigingen en een jongerencentrum.
- De planologische procedure voor het bestemmingsplan Dijkshorn, waarin ruimte is opgenomen voor 130 woningen, een uitbreiding van het lokale bedrijventerrein met 3,2 hectare, en een herkomststransferium is afgerond. De 1^e fase van de woningbouw in het bestemmingsplan Dijkshorn is inmiddels in de realisatiefase, het betreft 26 woningen waarvan 11 DuBo-woningen. De verkoop van kavels op het bedrijventerrein loopt volop. Ongeveer 50% is verkocht, de bouw van een garagebedrijf op een zichtlocatie is gestart, van de overige 50% is circa 75% onder optie gegeven.
- In het kader van Centrumplan bouwt een ontwikkelaar 35 grondgebonden woningen. In 2006 is 50 % gerealiseerd. Planvorming voor 8 levensloopbestendige woningen is door Wierden en Borgen uitgewerkt. Realisatie staat gepland in 2007.
- Nabij het Ten Boersterbos is een nieuw begraafpark gerealiseerd. De ingebruikname is per januari 2007.
- In 2006 is het uitwerkingsplan Hildebrandsstraat te Garmerwolde, met 6 woningen, opgeleverd.
- De gemeente participeert in diverse projecten in het kader van de gebiedsuitwerking Noord-Groningen, die een directe relatie hebben met de Regiovisie Groningen-Assen, zoals:
 - Het landschapsontwikkelingsplan (LOP);

- De identiteitsvisie Damsterdiep, waarin de herontdekking en herwaardering van het Damsterdiep van Groningen tot Delfzijl centraal staat;
- Het Fivelproject, waar de voormalige rivier de Fivel weer herkenbaar in het landschap wordt teruggebracht en waar mogelijk voorbeeldprojecten zullen worden gerealiseerd in Wittewierum en Winneweer.

Vooruitblik op het proces

- De structuurvisie uit 2001 wordt in 2007 geactualiseerd. Dit is nodig omdat de oude visie, op basis van de Nota Bouwen en Wonen, uitging van gelijkblijvend inwonertal. De bouwopgave van de Regio alsmede de noodzaak om het draagvlak onder voorzieningen in het dorp Ten Boer te behouden maakt groei noodzakelijk.
- De derde fase van het Centrumplan is gestart. Hierin worden de bibliotheek in combinatie met andere voorzieningen en daarboven circa 40 appartementen gerealiseerd. De oplevering staat gepland voor begin 2008.
- Planvorming voor een 4^e fase in het Centrumplan wordt voorbereid in de 1^e helft van 2007. De invulling van deze fase zal grotendeels bestemd zijn voor commerciële ruimten in combinatie met appartementen.
- De woningbouw in fase 1 van Dijkshorn is in 2007 in de realisatiefase, de realisatie van fase 2, 24 en 6 woningen, start in het 2^e kwartaal van 2007. Uitwerking voor realisatie van sociale woningbouw met Wierden en Borgen in fase 2 is in voorbereiding. Fase 3 wordt verder voorbereid. Uitgifte van het bedrijventerrein loopt door in 2007.
- In Ten Post wordt, samen met Wierden en Borgen, een herstructurering gebied Tammingastraat voorbereid.
- Om te kunnen voldoen aan de gestelde groei is de gemeente Ten Boer bezig grondposities te verwerven.
- De identiteitsvisie Damsterdiep en het Fivelproject moeten vertaald worden in concrete projecten, mogelijkheden zijn de ontwikkeling van Garmerwolde en Winneweer als recreatieve knooppunten langs het Damsterdiep en de landschappelijke inpassing van de rioolwaterzuiveringsinstallatie bij Garmerwolde.

Stuurinformatie stuurgroep

- Voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente Ten Boer is de uitkomst van de studie verkeerafwikkeling N360 Groningen-Delfzijl van invloed. Deze studie is voor het jaar 2007 opgenomen in het projectenoverzicht meerjareninvesteringsprogramma Regio Groningen-Assen 2005-2009. De vorm en uitwerking van het herkomsttransferium bij Ten Boer is mede afhankelijk van de strategische keuzes die in de stuurgroep worden gemaakt.

Lokale ontwerpogave Winsum

De Regio heeft bij de schakelkernen Bedum, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn een gezamenlijke woningbouwopgave van 5800 woningen neergelegd. Gezamenlijk is een voorstel gemaakt voor de verdeling van deze opgave, welke door de provincie is overgenomen.

Terugblik op proces

De dorpsvisie Winsum die in 2004 is vastgesteld wordt vertaald in projecten die daadwerkelijk tot uitvoering gebracht gaan worden. Zo is begonnen met de uitwerking van het plan Winsum Oost. Dit plan voorziet in de bouw van ruim 600 woningen. De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden, waarbij de eerste fase uit ruim 100 woningen zal bestaan. In het centrum van Winsum wordt de Sennemalocatie geherstructureerd. Deze locatie gaat ruimte bieden aan 2000m² winkelruimte en 35 appartementen. Het voorontwerp bestemmingsplan voor de locatie is inmiddels gereed. Omvangrijker dan de Sennemalocatie is de tweede herstructuringslocatie in het centrum; Obergum Noord. De ontwikkelingen hier worden ingegeven door het voornemen van woningstichting Wierden en Borgen om op de locatie een deel van hun woningvoorraad te slopen. Bij de herinrichting van Obergum Noord vormt de verdere versterking van het winkelgebied een belangrijk uitgangspunt.

In kader van het optimaliseren van het woon-werkverkeer van en naar Groningen wordt samen met de provincie een plan uitgewerkt om bestaande fietspaden aan te passen. Voor het project facelift van de noordelijke stations is voor het stationsgebied in Winsum een plan uitgewerkt dat onder meer voorziet in een uitbreiding van het aantal fietsenstallingen.

Door de opgaven op het gebied van woningbouw en herstructurering zijn de grenzen van de ambtelijke capaciteit bereikt. Dit heeft tot gevolg gehad dat het project om de oude meanders van het Reitdiep te herstellen tot stilstand is gekomen. Samen met de provincie en het projectbureau Regio Groningen-Assen 2030 worden de mogelijkheden voor een doorstart van dit Regioparkproject onderzocht.

Vooruitblik op het proces

- In 2007 worden voor Winsum Oost de eerste bestemmingsplanprocedures opgestart.
- De bestemmingsplanprocedure voor de Sennemalocatie wordt afgerond.
- Gestreefd wordt om voor Obergum Noord met Wierden en Borgen een samenwerkingsovereenkomst te sluiten en om overeenstemming te bereiken over de gewenste stedenbouwkundige invulling van het gebied.
- Voor het herstel van de Oude Meanders van het Reitdiep wordt toegewerkt naar de uitvoering van een haalbaarheidsonderzoek.
- De gemeente Winsum werkt aan de planning van een nieuwe brug over het Winsumerdiep. Deze staat op de projectenlijst van de regiovisie. Een voorkeursvariant wordt uitgewerkt en op kosten gezet.

Stuurinformatie stuurgroep

Ten behoeve van de ruimtelijke ontwikkelingen in Winsum vraagt de nieuwe ontsluitingsweg voor Noordwest Groningen (N361) om bijzondere aandacht. Het geplande deel ten noorden van Winsum zal het doorgaand verkeer uit het centrum halen. Doordat over de aanleg van de weg nog geen besluit is genomen, vertragen een aantal plannen voor herontwikkeling en herstructurering in Winsum.

Lokale ontwerpogave Zuidhorn

De Regio heeft bij de schakelkernen Bedum, Ten Boer, Winsum en Zuidhorn een gezamenlijke woningbouwopgave van 5.800 woningen neergelegd, inclusief transformatie. Gezamenlijk is een voorstel gemaakt voor de verdeling van deze opgave, die door de provincie is overgenomen.

Voor Zuidhorn bestaat de opgave met name uit de ontwikkeling van een grote nieuwe woonwijk, de *Oostergast*, waar in totaal ruim 1.100 woningen gebouwd gaan worden. De *Oostergast* is verdeeld in twee fasen. In de eerste fase worden het woon-zorgcentrum, 100 huurwoningen en 265 koopwoningen gebouwd, de (tijdelijke) wegomlegging N355 en de spoorwegondergang aangelegd.

Terugblik op proces Oostergast

Provincie Groningen heeft een algemene verklaring van geen bezwaar afgegeven voor fase 1 op basis van de Structuurschets. De in februari 2005 gesloten PPS-voorovereenkomst tussen ontwikkelaar Plegt-Vos en de gemeente is inmiddels vertaald in een uitgewerkte samenwerkingsovereenkomst. Via een ambtelijke werkgroep en de bestuurlijk stuurgroep wordt het project voorbereid en uitgewerkt. Mede in het licht van de te ontwikkelen locatiemarketingstrategie voor de *Oostergast*, hebben Plegt-Vos en de gemeente eind 2005 via internet een woontest gehouden. In totaal hebben 229 personen de woontest ingevuld. Dat aantal geeft voldoende materiaal om bij de uitwerking van de *Oostergast* te betrekken.

Vooruitblik op het proces Oostergast

De ontsluiting voor fase 1 is thans gerealiseerd. De artikel 19 procedure voor het bouwrijp maken is in januari gestart. Start van de woningbouw wordt medio 2007 verwacht. De ontwikkeling van fase 2 zal naar verwachting geschieden op basis van een nieuw op te stellen bestemmingsplan na 2007. De plannen, zoals die in de structuurschets zijn opgenomen, zijn doorgerekend en beoordeeld op grond van economische haalbaarheid en de mogelijkheid om te komen tot een verantwoorde exploitatie. Een belangrijk aspect daarbij is de woningmarkt. Het onderzoeksbureau Arcadis heeft advies uitgebracht over de woningmarktaspecten. Het bureau houdt in de nabije toekomst voor de nieuwe wijk rekening met een autonome vraag van 70 woningen per jaar. Een groei naar 100 woningen acht men haalbaar mits er sprake is van een actieve verkoopstrategie, waarbij er geconcurrereerd wordt met de regio, met name in de hogere prijsklassen. Doordat de structuurschets uitgaat van het flexibel en fasegewijs invullen van het woningbouwprogramma, kan worden ingespeeld op de dynamiek van de woningmarkt. In het plangebied is, bij een gemiddelde kavelgrootte van 300 m², ruimte voor circa 1.140 woningen. De snelheid van de productie van dit woningaantal is afhankelijk van de gekozen fasering. Vooralsnog houden de adviseurs rekening met een looptijd van 14 tot 17 jaar. Samen met provincie is de verwachting uitgesproken dat dit aantal woningen in de aangegeven periode haalbaar en realistisch is.

Naast de ontwikkeling van de *Oostergast* is upgrading van het centrum (*het Komplan*) voor Zuidhorn een project met regionale importantie. Er is nieuwbouw voorzien op en rond

de centrale winkelknopen Overtuinen en Dorpsvenne. Overtuinen wordt voorzien van een ondergrondse parkeergarage. Aan de Dorpsvenne komt een parkeerdek.

Terugblik op proces Komplan

Op 8 november 2005 heeft de provincie Groningen ingestemd met de Structuurvisie Kom Zuidhorn. Op 9 januari 2006 heeft de gemeenteraad van Zuidhorn de Structuurvisie voor de kom vastgesteld. De provincie Groningen heeft daarna een algemene verklaring van geen bezwaar afgegeven voor realisatie van het Komplan. Inmiddels wordt gewerkt aan de bouw van het nieuwe Cultureel Centrum Zuidhorn met daarnaast appartementen. Om de inrichting van de pleinen Dorpsvenne en Overtuinen ter hand te nemen dienen de supermarkten tijdelijk verplaatst te worden. Hiervoor is een terrein gevonden en is de artikel 17 procedure gestart.

Vooruitblik op het proces Komplan

Het project wordt in verschillende fases uitgevoerd. Allereerst wordt de Dorpsvenne aangepakt. De bouwaanvraag is hiervoor ingediend. Start van de artikel 19 procedure wacht op ondertekening van het contract tussen gemeente en ontwikkelaars. In fase 2 wordt Overtuinen heringericht. In fase 3 wordt het vrijkomende terrein van het Zonnehuis en Oosterburcht aangepakt. Voor fase 3 is recent opdracht gegeven aan INBO om een stedenbouwkundig plan uit te detailleren. Voor fase 1 is dekking aanwezig. Voor fase 2 en 3 wordt nog naar dekking gezocht. Bij de ontwikkeling van het project vindt overleg plaats met de gebruikersgroepen bewoners en ondernemers. Daarnaast wordt nauw overlegd met de provincie over de voorbereiding en uitvoering van het plan. Het project wordt intern begeleid door een ambtelijke werkgroep en stuurgroep. Er is een website geopend specifiek voor het komplan (www.komplanzuidhorn.nl). Er worden nieuwsbrieven verspreid in het dorp Zuidhorn en periodiek manifestaties in het dorp georganiseerd.

Voor het *openbaar vervoer* wordt gestreefd naar een frequentieverhoging van de treinverbinding tussen Groningen en Zuidhorn en bovendien de sneltrein Groningen-Leeuwarden v.v. te laten halteren op het station van Zuidhorn. Ook is een doorontwikkeling van het transferium in Zuidhorn voorzien (waaronder uitbreiding van de parkeerplaatsen en inrichting van bushalteperrons).

Stuurinformatie stuurgroep

Van belang voor de ontwikkeling van de Oostergast van Zuidhorn is de omlegging van de N355 richting het Van Starckenborghkanaal. De enige barrière die dan overblijft tussen de Oostergast en de oude kern, is de spoorlijn. Deze wordt getackeld met de aanleg van een brede spoorwegonderdoorgang (ruim 60 meter). In 2007 neemt de provincie een beslissing over het MER-alternatief voor de N355.

Lokale ontwerpogave Slochteren

In het Regiovisiegebied zijn aan de gemeenten woningbouwcontingenten toegedeeld, om de productie in het stedelijk netwerk conform landelijke afspraken op peil te brengen. De

gemeente Slochteren heeft voor haar grondgebied dat binnen de Regio valt voor de periode 2002-2019 900 contingenten¹ gekregen. Meerstad c.a. valt hier buiten.

Terugblik over de afgelopen jaren

In de provinciale nota Bouwen en Wonen 2002-2006 is deze contingentering nader toegespitst: voor de periode 2002-2006 zijn 233 contingenten aan de gemeente toegekend (voor het gehele grondgebied van de gemeente). In 2006 zijn deze contingenten uitgegeven. De goede samenwerking tussen de lokale woningbouwcorporatie en de gemeente heeft hier zeker aan bijgedragen. Slochteren is daarmee één van de twee gemeenten die het aantal toebedeelde contingenten heeft opgekregen. Aangezien een groot aantal gemeenten aanzienlijke vertraging heeft opgelopen, heeft de provincie ze de kans gegeven tot en met 2008 om de woonplannen te realiseren. Daarbij zijn geen extra contingenten toegekend. Voor Slochteren betekent dit dat er geen nieuwe bouwplannen meer goedgekeurd kunnen worden tot en met 2008.

Verwachtingen 2007

Bij de verlenging van de provinciale nota tot en met 2008 heeft de gemeente Slochteren ingesproken. Dit is voor de provincie onder meer aanleiding geweest om begin 2007 gesprekken aan te gaan met de gemeenten, om na te gaan waar het knelt en wat daar aan gedaan kan worden.

Lokale ontwerpogave

De belangrijkste opgave voor de gemeente Slochteren binnen de Regiovisie is Meerstad. Samen met de stad Groningen ligt er een ontwerpogave voor het creëren van een gebied met een meer van 600 ha, nieuwe natuur, recreatiegebieden, en 10.000 woningen. Onder de lokale ontwerpogave van Groningen vindt u meer informatie over dit gezamenlijke project.

Stuurinformatie Stuurgroep

In 2006 zijn deze woningbouwcontingenten door de gemeente Slochteren uitgegeven. Slochteren is daarmee één van de twee gemeenten die het aantal toebedeelde contingenten heeft opgekregen. Echter kan het nu tot en met 2008 geen nieuwe woningbouwplannen meer goedkeuren.

Bedrijvenpark Rengers

Het doel van het project Bedrijvenpark Rengers is het in een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeentes Groningen, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren ontwikkelen van een bovenregionaal bedrijventerrein op een zichtlocatie tussen A-7 en Winschoterdiep (Kolham, gemeente Slochteren). In tien jaar tijd heeft het project Bedrijvenpark Rengers zich ontwikkeld tot een toonaangevende vestigingslocatie voor industrie, logistiek en zakelijke dienstverlening in Noord-Nederland

¹ Dit is inclusief 100 herstructurering, dus toevoeging is netto 800.

Terugblik over de afgelopen jaren

Binnen een gemeenschappelijke regeling tussen gemeentes is feitelijk het belangrijkste resultaat het opzetten van een soepel en efficiënt werkende organisatie. In 2006 is daarvoor de projectorganisatie verder geprofessionaliseerd, gebruik makend van elkaars sterke kanten en gericht op een slagvaardige, marktgerichte organisatie. Het ambtelijk secretariaat is daarvoor verhuisd naar de gemeente die de bestuurlijk voorzitter levert (Slochteren).

Op locatie is het in tien jaar gelukt om in een parkachtige bedrijfsomgeving een hoogwaardig industrieterrein te realiseren. In 2006 zijn de laatste kavels op de eerste twee fasen uitgegeven. Van belang voor het Bedrijvenpark Rengers is de manier waarop sinds 2005 parkmanagement vorm gegeven wordt. Binnen een koepelorganisatie van bedrijven uit vrijwel alle bedrijventerreinen in de gemeentes Slochteren en Hoogezand-Sappemeer hebben ondernemers een platform gecreëerd waar meer gedaan wordt dan alleen groenonderhoud. Gezamenlijke brandstofinkoop, beveiliging en een uitstekende website (www.pmshs.nl) zijn slechts enkele voorbeelden uit het grote pakket van activiteiten.

Verwachtingen 2007

In 2007 zal naar verwachting een besluit genomen worden over de ontwikkeling van fase 3 en 4. Hiermee worden ook de laatste 16 hectare op het Bedrijvenpark Rengers in gebruik genomen. Het werkelijk aantal uitgeefbare hectares zal medio 2007 bekend zijn. Gegeven de grote interesse voor kavels op Rengers zal de uitgiftesnelheid mogelijk nog hoger liggen dan in fase 1 en 2.

5.2. Gebiedsopgaven Zuidoost en Zuidwest

De gebiedsopgave Zuidoost en Zuidwest hebben betrekking op de integrale ontwikkeling van het landelijke gebied ten zuidoosten en zuidwesten van de T-structuur.

Terugblik op het proces

Eind 2006 zijn de gebiedsopgaven Zuidoost en Zuidwest in het kwaliteitsteam besproken. Er kwam naar voren dat als gevolg van de overeenkomsten tussen de begrenzing van de gebiedsopgaven en de investeringsgebieden in het Regiopark en het PMJP er sprake is van overlappende gebieden waarin ook nog grosso modo dezelfde thema's aan de orde zijn. Tegelijk werd geconstateerd dat de thema's die belangrijk zijn voor de 'wooneconomie' nog onvoldoende uit de verf komen. Daarop heeft het kwaliteitsteam geadviseerd de bij gebiedsopgaven de volgende vier thema's centraal te zetten.

1. Stadsranden (Groningen en Assen);
2. Opschalende landbouw in relatie tot behoud structurele landschapskenmerken;
3. Ruimtelijke kwaliteit van dorpsuitbreidingen niet vallend onder de regionale ontwerpogaven;
4. De T-structuur van A28 en A7 als visitekaartjes van de Regio.

Vooruitblik op het proces

Het bovenstaande advies van het kwaliteitsteam wordt in februari 2007 in de stuurgroep besproken. Indien de stuurgroep instemt met het advies worden de projecten nader uitgewerkt.

Aandachtspunten

- Relatie met PMJP en Regiopark
- Realiseren van concrete uitvoerbare projecten

Stuurinformatie voor de stuurgroep

Het kwaliteitsteam heeft geadviseerd om bij de gebiedsopgaven Zuidoost en Zuidwest in ieder geval vier leidende thema's centraal te stellen. Het advies is voor de stuurgroep van 21 februari 2007 geagendeerd.

Lokale ontwerpogave Zuidlaren, Eelde/Paterswolde en Vries

De gemeente Tynaarlo moet 2.000 woningen bouwen en 400 slopen, met name in de schakelkernen Zuidlaren, Eelde/Paterswolde en Vries.

Terugblik op proces

Op 10 oktober 2006 heeft de gemeenteraad van Tynaarlo het "Structuurplan Tynaarlo" vastgesteld. In het Structuurplan wordt de ruimtelijke ontwikkelingsvisie van de gemeente voor de komende jaren vastgelegd. Er is aandacht besteed aan alle beleidsterreinen, en vooral ook aan de visie op woningbouw en bedrijfsterreinontwikkeling in de landschappelijke context. De volgende uitbreidingslocaties zijn als zoekgebied aangewezen voor toekomstige woningbouw:

- In Eelde-Paterswolde: Hoofdweg, De Drift en Esweg-Noord.
- In Vries: Diepsloot-Zuid en Vries-Oost (bij de locatieontwikkeling Vries-Oost is door de raad benadrukt dat er waarde aan wordt gehecht om een groene overgang (buffer) te behouden richting Assen).
- In Zuidlaren: Bovendiepen, Tienelswolde, Hogeweg-Oost en Zuid-e.
- In de kleine kernen is ruimte voor 184 woningen, waarvan bij Tynaarlo 75 woningen in het gebied Loopstukken zullen worden gerealiseerd.

Daarnaast vindt er vervangende nieuwbouw plaats in verschillende kernen in de categorieën herstructurering, transformatie en invullocatie. Ook is op hoofdlijnen voorgesorteerd op de uitkomsten van het accommodatiebeleid.

Stuurinformatie stuurgroep

- De raad heeft aangegeven dat realisatie van de woningbouwaantallen geen 'must' moet zijn. Periodiek vindt op regionaal niveau herberekening plaats van de woningbouwbehoefte. Het college heeft toegezegd in de planning en realisatie van de woningbouwlocaties nadrukkelijk aan te sluiten bij de actuele behoefte binnen de regio, en in te spelen op eventuele herijkingen van de woningbouwopgaaf. Ook zal bij de daadwerkelijke uitwerking van de woningbouwopgaaf via een bestemmingsplan worden aangesloten bij de uitgangspunten van het (reeds in ontwikkeling genomen) Woonplan.

- Na discussie met de raad heeft het college aangegeven niet eerder met de daadwerkelijke planvorming voor bedrijvenlocatie Vriezerbrug-zuid te beginnen dan wanneer de ruimtebehoefte voor lokale bedrijvigheid voor deze uitbreidingsruimte is aangetoond. De ruimtebehoefte hiervoor gaat zich overigens, ook volgens onderzoek van de provincie, aandienen omstreeks 2012.

Lokale ontwerpogave Peize/Norg

De gemeente Noordenveld moet bovenop de beschikbare plancapaciteit 600 woningen bouwen, waarvan 100 in de herstructurering.

Terugblik op het proces

- Het plan van aanpak is vastgesteld in het College van B&W.
- De raad heeft kredieten voor de plankosten ter beschikking gesteld.
- Eerste oriënterende gesprekken met vertegenwoordigers van dorpsbelangenverenigingen zijn gehouden.

Vooruitblik op het proces

In beide kernen wordt een afzonderlijk proces gestart. De verdeling van de opgave over de beide kernen is niet op voorhand gemaakt en zal afhankelijk zijn van de ruimtelijke mogelijkheden en belemmeringen alsmede van het maatschappelijke proces worden gemaakt. Vanwege problemen met het invullen van ontstane vacatures en veranderingen binnen de organisatie heeft het proces forse vertraging opgelopen. Echter zal een nieuw aangetrokken medewerker in het voorjaar een herstart maken. Besluitvorming over beide ruimtelijke visies wordt niet meer voorzien in 2007.

Verwachte resultaten komend jaar

- Herstart gesprekken met dorpsorganisaties en overeenstemming over plan van aanpak.
- Gereedmaken projectorganisatie.
- Dorpsenveloppen maken.
- Aanvang maken met het opstellen van de ruimtelijke visies.

Stuurinformatie stuurgroep

- Het project bevindt zich in het beginstadium.
- De lokale ontwerpogave valt binnen de gebiedsopgave Zuidwest, die zich tevens uitstrekt over het grondgebied van Haren, Groningen, Tynaarlo en Assen. Verschillende projecten in het kader van de landschapsopgaven zijn opgenomen in het meerjarenprogramma van het Regiopark. Interferentie tussen de beide woningbouwopgaven in Peize en Norg en de landschapsopgave is aanwezig. De gemeente denkt hierbij aan de dorpsranden, de aard van de bebouwing, de invloed op de landschappelijke structuren, en dergelijke.

5.3. Ontwerppogave Groningen-Haren

Stedelijk gebied Groningen

De grootste concentratie op het gebied van wonen, voorzieningen en werken in de Regio is te vinden rond het hart van de T-structuur in de stad Groningen. Hier bevindt zich de knoop van het stedelijk netwerk. Tegelijk is het de plek waar verschillende landschapstypen elkaar grenzen. Groningen is een stad met een sterke binding met haar omgeving. Haar kwaliteiten, en daarmee haar belang voor de Regio moeten zorgvuldig worden bewaakt.

Terugblik, vooruitblik en resultanten per belangrijk project

In 2006 is het planproces voor een *nieuwe structuurvisie* van de stad Groningen gestart. Hierover is in mei een debat gevoerd. De denkrichtingen die dit heeft opgeleverd zijn vertaald in concrete ideeën en schetsen voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Groningen. In februari 2007 zullen de contouren van de nieuwe structuurvisie worden vastgesteld. Hierin worden tevens een nieuwe binnenstadsvisie en het nieuwe groenstructuurplan geïntegreerd. Tussen februari en juni 2007 worden de hoofdlijnen van de structuurvisie, binnenstadsvisie en het groenstructuurplan verder uitgewerkt. Na consultatie van de raad in begin april worden externe partijen in het proces betrokken. Na besluitvorming rond de zomer 2007 zullen deze plannen worden vrijgeven voor de officiële inspraak. In de periode tussen april en de zomer 2007 zullen de relevante belangengroepen worden geconsulteerd, om nadere adviezen in te winnen, de voorliggende plannen inhoudelijk te verrijken en om draagvlak te verkrijgen voor de gemaakte keuzes. Voor april zullen de relevante overheidspartners al worden geconsulteerd. Met name zal een goede afstemming worden nagestreefd met het planproces voor het nieuwe Provinciale Omgevingsplan en inhoudelijk met het aandachtsgebied stad Groningen daarin.

Het *programma Wonen* had in de vorige periode door tegenvallers in planningen van een aantal marktpartijen te maken met een daling van de verwachte woningbouwproductie. Begin 2006 is een stuurgroep ingesteld om knelpunten bij lopende projecten aan te pakken. Voor de periode tot en met 2009 heeft de gemeente Groningen betere verwachtingen voor de woningbouw. Vanaf 2007 zal de woningbouwproductie nadrukkelijk omhoog gaan. Eind 2005 zijn de bouwtaakstellingen helder geworden in het kader van de BLS-afspraken. De productieperspectieven zijn in relatie daarmee nu als volgt:

	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
BLS-afspraken	740	1052	1753	2103	2231	7879
zekere productie	612	640	950	1550	1750	5500
planning	612	640	1050	2485	3000	7787

Tabel2 : Woningbouw gemeente Groningen

(bron: gemeente Groningen)

In 2007 worden in Groningen naar verwachting ruim 950 woningen opgeleverd. Dit aantal strookt niet met het convenant Woningbouwafspraken met het Rijk. Daarin heeft de Regio Groningen-Assen afgesproken te streven naar de bouw van 22.000 woningen in de

periode 2005-2010, waarvan ruim 7.800 in de gemeente Groningen (inclusief Meerstad). Tegenover deze afspraken staan de middelen uit het Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS). Totdat Held 3 en Meerstad starten blijft de stad Groningen een tekort houden in het aanbod van nieuwe woningen in de uitleg en blijft het lastig om de afgesproken aantallen te halen. Op dit moment is een productie van respectievelijk 1.550 en 1.750 woningen in 2008 en 2009 haalbaar. Geprobeerd wordt om een aantal projecten te versnellen zodat de afgesproken aantallen alsnog gehaald kunnen worden. Hiertoe heeft de gemeenteraad de nota 'sturen op snelheid' vastgesteld. Hierin staan de maatregelen beschreven waarmee de gemeente Groningen de inhaalslag wil bewerkstelligen. De samenwerkingsovereenkomst in het kader van het nieuwe lokaal akkoord dat voor eind 2006 was aangekondigd wordt nog voor de zomer van 2007 gesloten. Het uitvoeringsprogramma is gericht op de periode 2007-2010 en geeft een doorkijk voor de periode daarna. Belangrijke elementen zijn de verbreding van het sociale programma en een verhoging en versnelling van de bouwproductie.

De economische ontwikkeling liet in 2006 na lange tijd weer een positief beeld zien. Dit komt ook tot uitdrukking in een afname van de werkloosheid. Zowel het aantal mensen met een werkloosheidsuitkering, als het aantal niet werkende werkzoekenden (NWW-ers) is afgenomen. De ontwikkeling van *bedrijventerreinen en kantoorlocaties* gaat volop door. Europapark krijgt steeds meer vorm en met de aanleg van Westpoort is begonnen. Op Eemspoort worden de laatste kavels uitgegeven. Er zijn op dit moment geen grote vrije kavels meer beschikbaar. Begin 2008 komt er weer ruimte (Eemspoort Zuid en Westpoort). Verder lopen commerciële kantoorontwikkelingsprojecten op de Kempkensberg, Bodenterrein, Ciboga en Laan Corpus Den Hoorn / Ketwich Verschuurlaan. De revitalisering loopt goed. Hoendiep 1e fase is afgesloten evenals Euvelgunne. Aan de Ulgersmaweg wordt gewerkt evenals aan Winschoterdiep-Eemskanaal. Er is versterkt ingezet op kenniseconomie en innovatie door het "Akkoord van Groningen". Begonnen is met het vermarkten van de titel "Beste Binnenstad". In het "Akkoord van Groningen" verband werkt de gemeente steeds intensiever samen met onze partners RUG en Hanzehogeschool. De gemeente zet sterker in op duurzaamheid, waarvoor goede kansen liggen bij Energy Valley.

De *Eemskanaalzone* is de komende jaren de belangrijkste intensiveringzone van de stad. Het moet dé verbindende schakel worden tussen binnenstad en Meerstad voor fiets, auto en hoogwaardig openbaar vervoer. Bovendien is het gebied door zijn aantrekkelijke ligging steeds meer een verlenging van de binnenstad. Er vindt verdere intensivering met detailhandel plaats en een aantal locaties in de zone is in een vergaand stadium om te transformeren naar centrumstedelijke woongebieden, o.a. Houtunie-Kop van Oost (start bouw januari 2007), Damsterdiep Noordzijde. Op een aantal strategische punten met de nodige hoogbouwaccenten. Voorziene ontwikkelingen verder: Waterknoop Noord Oost, woontoren Woonschepenhaven, Berlagetracé, herontwikkeling containerterminal, Sontbrug en herprofilering Driebondsweg.

Doel van het *Grote Markt* proces is te komen tot een fundamentele verbetering van het functioneren van de Grote Markt in ruimtelijk en functioneel opzicht. De Grote Markt moet stapsgewijs weer het levendige centrum van de binnenstad worden en op een eigentijdse

wijze de grandeur van voor de tweede wereldoorlog terug krijgen. In 2006 is de inhoudelijke invulling van het Groninger Forum verder uitgewerkt, uitmondend in een selectie van zeven ontwerpen voor het Groninger Forum waarvan er middels een enquête drie over zullen blijven voor verdere besluitvorming door de gemeenteraad. Het Forum bevat de functies museum, bibliotheek, filmtheater, archiefpresentatie en wil deze functies op een nog niet eerder gerealiseerde wijze combineren, presenteren en programmeren. Dit moet leiden tot continue activiteit en een plek voor ontmoeting in de stad.

In 2006 is de Netwerkanalyse stedelijke netwerk Groningen-Assen uitgevoerd. Hiermee is duidelijk geworden dat het oplossen van enkele grote knelpunten voor het autoverkeer en een kwaliteitssprong in het openbaar vervoer beide nodig zijn om de bereikbaarheid van stad en Regio te verbeteren. Met name is duidelijk geworden dat de *Zuidelijke Ringweg* om een robuuste oplossing vraagt. Aan het rijk is gevraagd fase 2 in het MIT op te nemen. Na een aanvankelijke weigering van de minister is hierover een kamermotie aanvaard. Naar aanleiding hiervan zijn Rijkswaterstaat Noord, de provincie en de gemeente Groningen begin 2007 begonnen de resultaten van de netwerkanalyse en van de Verkenningen Alternatieven Zuidelijke ringweg om te zetten in een intake-nota voor het MIT.

De uitvoering van fase 1 (de Langman-maatregelen) zit op schema. De noordelijke en zuidelijke bypasses op Zuid-Oost zijn in gebruik genomen. Uitvoering aansluiting Laan Corpus den Hoorn (samen met de bereikbaarheidsroute Martiniziekenhuis) en Euvelgunnetracé zijn in volle gang.

In 2006 is in een tweetal verkennende studies de haalbaarheid van een *tram* op het tracé CS-Zernike aangetoond. De investering daarvoor bedraagt circa €150 miljoen. Ook het perspectief op de uitbouw tot een groter netwerk en integratie met het regionale Kolibri-netwerk is beoordeeld. Daarbij is opnieuw onderzocht of stads en streekvervoer kunnen worden geïntegreerd in de vorm van een regiotram die bestaand spoor kan benutten. Voorbeeldprojecten in het buitenland zijn bezocht tijdens een excursie van bestuurders, raads- en Statenleden. Inmiddels koersen stad en provincie Groningen op een tramnetwerk dat op termijn aansluit op het bestaande spoorsysteem, zodat trams vanuit de stad via het regionale spoorsysteem de regio in rijden. De raad van de gemeente Groningen zal de "startnotitie Tram in stad en regio" in januari 2007 behandelen, als uitgangspunt voor verdere uitwerking in samenwerking met de provincie Groningen en de Regio.

Het *station Europapark* is financieel gedekt (kosten circa €19 miljoen), echter de omgeving nog niet. De onderdoorgang naar de Helperzoom, inclusief fietstunnel, vormt een essentieel onderdeel. Het station zal in de toekomst ook een rol vervullen voor verderop gelegen functies als het UMCG. Een van de dekkingsmiddelen zal moeten bestaan uit Rijks- en Europese subsidies. Een aanvraag uit de regeling 'spoorse doorsnijdingen' is in eerste instantie om formele redenen afgewezen. Een hernieuwd verzoek is nog in behandeling. In alle gevallen zal ook een beroep gedaan worden op een extra bijdrage van de Regio.

Vooruitlopend op een definitief station zal tussen 2007 en 2009 een tijdelijke halte functioneren, direct ten noorden van het definitieve station. Hier zullen alleen treinen van en naar de richting Hoogezand stoppen.

In 2006 is een haalbare oplossing in zicht gekomen voor het *transferium Hoogkerk*. Hierbij hoeft het Omgelegde Eelderdiep niet opnieuw te worden verlegd. Dit verlaagt de kosten en kan tijdswinst opleveren, met name een snelle realisatie van de doorstromingsmaatregelen (de kluifrotonde en verleggen Groningerweg/N372).

In het *landschaps- en ecologiebeleid* van de gemeente blijft de aandacht gericht op de duurzame inrichting van de stadsrand. Op basis van het Beheer- en Inrichtingsplan Leegkerk-Dorkwerd en financieel ondersteund door het Regiopark zijn diverse projecten in uitvoering, waaronder een fietsbrug over het Aduarderdiep. Door middel van kavelruil wordt de positie van de boeren in het gebied versterkt. Daarnaast is in samenwerking met de provincie Groningen en de aangrenzende gemeenten een begin gemaakt met een gelijksoortige aanpak voor de noordoostelijke stadsrand tussen het Boterdiep en het Damsterdiep.

Ontwerpopgave Ter Borch en Kranenburg Zuid

De planontwikkeling Ter Borch vloeit voort uit het convenant voor de Regiovisie Groningen-Assen 2030 en is bedoeld om bij Eelderwolde woningbouw mogelijk te maken ten behoeve van de stad Groningen. Het plangebied Ter Borch voorziet in het ontwikkelen van 1.250 woningen in het hogere marktsegment. Langs de snelweg A7 wordt Kranenburg Zuid ontwikkeld: een bedrijven- en kantorenpark voor hoogwaardige kennisintensieve bedrijven dat aansluit op het tegenovergelegen bedrijventerrein Kranenburg Noord. Ook wordt binnen de bestemmingszone A7 het Tynaarlose deel van het transferium geregeld.

Terugblik op het proces

In het plan Ter Borch wordt op twee plaatsen middels een zogenaamde ecozone een verbinding gemaakt tussen het EHS-gebied Eelder- en Peizerdiep en de Piccardthofplas en het Paterswoldsemeer. Ten behoeve van de aanleg van deze twee ecozones is door de gemeente Tynaarlo een subsidieaanvraag ingediend bij de Regio Groningen-Assen. Deze aanvraag is opgenomen in de geprioriteerde projecten van het uitvoeringsprogramma Regiopark. De woningbouw is in 2005 gestart. De mogelijkheden tot versnelling van het bouwproces worden beoordeeld.

Meerstad

Meerstad ligt tussen Groningen en Slochteren in. Meerstad moet bijdragen in het ontwikkelen van aantrekkelijke woonlocaties, onder meer ter terugdringing van de trek naar noord Drentse dorpen. Het gebied wordt beschouwd als het minst kwetsbare gebied rond de stad Groningen voor grootschalige woningbouw. De consequentie daarvan is echter dat deze keuze dwingt tot landschapsbouw. De realisatie van Meerstad vindt plaats in publiek-private samenwerking doordat overheden risicodragend participeren in de

Gemeentelijke Exploitatiemaatschappij Meerstad (GEMM). Meerstad ligt voor 80% op grondgebied van de gemeente Slochteren.

Terugblik op het proces

- Het voorontwerp bestemmingsplan Meerstad Midden heeft tot 8 juni 2006 ter inzage gelegen. Inspraakreacties hadden voornamelijk betrekking op verkeersaspecten en zijn gebundeld in de nota 'Reactie, Commentaar en Wijzigingen'. Hiermee is ontwerpbestemmingsplan opgesteld. De Commissie voor de Milieueffectrapportage heeft op 18 oktober 2006 haar eindadvies uitgebracht. Het oordeel is positief, maar wel plaatst de commissie een kanttekening bij de waterkwaliteit. Daarom heeft de Commissie met Bureau Meerstad afgesproken dat er een plan van aanpak komt met (mogelijke) maatregelen ten aanzien van de waterkwaliteit. Hierbij gaat het vooral om de verhouding tussen enerzijds de noodbergingsfunctie van het meer in relatie tot de hoge waterkwaliteit die wordt geëist voor wonen, natuur en recreatie.
- In de laatste aandeelhouders vergadering van 2006 is de grondexploitatie door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) geactualiseerd vastgesteld. Er is sprake van een sluitende grondexploitatie.
- Er is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van een wederzijdse grenscorrectie. Deze kan de samenwerking tussen de beide gemeenten (Groningen en Slochteren) sterk vereenvoudigen. Er is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd aan de hand waarvan de loop van de nieuwe grens kan worden beargumenteerd. Dit onderzoek was eind 2006 in volle gang. Er worden drie modellen vergeleken. In de verschillende modellen gaat het over de vraag bij welke gemeente de volgende gebiedsdelen komen: het toekomstige Meerstad Centraal en het woongebied daar vlak boven, de kernen Engelbert en Middelbert, en een aantal bedrijventerreinen. De verwachting is dat in het voorjaar van 2007 de resultaten van het onderzoek aan de raden kan worden voorgelegd.

Vooruitblik op het proces

- Het Definitief Ontwerp voor deelplan 1 wordt begin 2007 afgerond. De start van de bouw is nog steeds gepland in 2008, de eerste bewoners kunnen in 2009 worden verwelkomd. In deelplan 1 zal vooral worden gemikt op jonge gezinnen met kinderen, jonge stellen en de oudere gezinnen. Bureau Meerstad zal begin 2007 een start maken met de planvoorbereiding van Deelplan 2, het zogenaamde "Piloteneiland".
- Een speciale Task Force werkt aan de afstemming, ontwikkeling, realisatie en de planning van de voorzieningen, zowel op macro- als op microniveau. Gekeken wordt naar de basisvoorzieningen (onderwijs, sport, zorg), maar ook naar echte "trekkers" (voorzieningen met een aanvullende waarde), bijvoorbeeld op het gebied van Leisure. Begin 2007 wordt gestart met het in kaart brengen van de gewenste commerciële voorzieningen (branchering) voor Meerstad. De twee gemeenten werken ieder aan een eigen visie op voorzieningen, die naar verwachting begin 2007 gereed zullen komen. Na afstemming zullen de visies gezamenlijk aan Bureau Meerstad worden aangeboden.

Verwachte resultaten komend jaar

- Afronding bestemmingsplanprocedure.
- Afronding Definitief Ontwerp voor deelplan 1.
- Start planvoorbereiding van Deelplan 2, het "Piloteneiland".
- Ontwikkelen voorzieningen op basis van een voorzieningennota.
- Consolidëren financiële structuur en continue sturing en beheersing van de risico's
- Bestuurlijke afstemming gemeenten Groningen en Slochteren, met name grenscorrecties.
- Planning ten behoeve van start van de bouw is in 2008, eerste bewoners in 2009.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

Groningen inc. Meerstad, Ter borch en Kranenburg Zuid

- Evenals voortgaande jaren stagneert de woningbouwopgave van de stad Groningen. De afspraken in het convenant Woningbouwafspraken met het Rijk staan hierdoor onder druk.
- De stad Groningen stelt een nieuwe structuurvisie op. De Eemskanaalzone is voor de komende jaren de belangrijkste intensiveringszone van de stad.
- Rijkswaterstaat Noord, provincie en gemeente Groningen zetten de resultaten van de Netwerkanalyse en de Verkenningen Alternatieven Zuidelijke Ringweg om in een intake-nota voor het MIT.
- Woningbouw in Ter Borch is gestart. De mogelijkheden voor versnelling van het bouwproces worden beoordeeld.
- De eerste woningen in Meerstad worden in 2009 opgeleverd.

Stedelijk gebied Haren

Haren heeft een sterke eigen identiteit. Vanwege de ligging heeft zich hier een aantrekkelijk, statusrijk woonmilieu met een goed voorzieningenniveau ontwikkeld. De nabije ligging en hechte relatie met de stad Groningen zorgen voor een flinke marktdruk als het gaat om wonen en werken. Er is voldoende perspectief voor nieuwe ontwikkelingen, maar het is van essentieel belang dat de kwaliteiten die verantwoordelijk zijn voor het hoogwaardig woon- en werkmilieu, zorgvuldig worden bewaakt.

Terugblik op het proces

Voor het uitwerken van de ontwerpogave Haren heeft de gemeente een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) opgesteld. Vervolgens is ten behoeve van de "landschappelijke opgaven" het Landschapsuitvoeringsplan vastgesteld. In de loop van 2007 zal hiervoor in samenhang met het project Regiopark en het Provinciaal Meerjarenprogramma Investerings Landelijk Gebied (PMJP/ILG) een meerjaren uitvoeringsprogramma worden opgesteld. In het LOP wordt vanuit de landschappelijke kwaliteiten gekozen voor woningbouw in Dilgt, Hemmen en Essen (Haren-noord) In samenhang met de mogelijke inbreidingslocaties in Haren biedt Dilgt, Hemmen en Essen voldoende potentie om te voldoen aan de woningbouwopgave van 2.400 woningen tot 2020. De potenties van de circa 40 inbreidingslocaties komen naar voren in het Woonplan van juni 2004. Eind 2006 is ten behoeve van de uitvoering van het woningbouwprogramma in Haren-noord samen met marktpartijen een overeenkomst gesloten over de

Gemeenschappelijke Exploitatie DHE. De BV GEM DHE zal begin 2007 operationeel zijn en kan met de nadere stedenbouwkundige invulling van de eerste deelgebieden worden gestart. Naar verwachting kan met de woningbouw worden gestart in 2008.

Begin januari 2007 is het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Nesciolaan" door Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen goedgekeurd. Daarmee is een flinke stap gezet op weg naar de afronding van de planologische procedure rondom het bedrijventerrein en het transferium Haren. Met het bedrijventerrein Nesciopark voldoet de gemeente Haren aan de opgave voor bedrijvigheid tot 2010. Naar verwachting kan in 2007 met de werkzaamheden van zowel het transferium als het bedrijvenpark worden gestart.

Stuurinformatie voor de stuurgroep en Vooruitblik op het proces

- Onderdelen van het integraal ontwikkelingsplan Dilgt, Hemmen en Essen worden concreet uitgewerkt naar bouwplannen per deelgebied. De woningbouw start naar verwachting in 2008.
- Opstellen uitvoeringsprogramma landelijke gebied start in 2007.
- In 2007 start uitvoering aanleg transferium en bouwrijp maken bedrijvenpark Nesciolaan.

5.4. Ontwerpopgave Assen

Assen is samen met de stad Groningen drager van het stedelijk netwerk Groningen-Assen. Daarmee heeft Assen een essentiële functie voor wonen, voorzieningen en werken in de regio. Assen is een stad in het groen, waardoor een hoogwaardig woonklimaat wordt geboden. Assen biedt bedrijven een aantrekkelijk omgeving door haar gunstige positie aan de snelweg A28 en de spoorlijn Zwolle-Groningen. Nieuwe ontwikkelingen in de regio voor wonen, voorzieningen en werken worden geconcentreerd in de T-structuur.

Voor de stad Assen is afgesproken dat er tot 2020 netto 8.400 woningen toegevoegd worden aan het areaal. Met VROM werd daarna voor het Regiovisiegebied een extra convenant vastgelegd met een extra taakstelling voor Assen tot 2010 van 1.000 woningen.

Op het gebied van bedrijventerrein is voor de stad Assen afgesproken dat in de planning tot 2020, uitgaande van een hogedrukscenario, rekening wordt gehouden met een uitgifte van ongeveer 12 hectare per jaar en een ijzeren voorraad van vier jaar. Uit nader onderzoek naar de opgave voor Assen op het gebied van werken in het kader van de MER stadrandzone is gebleken dat gezien de trend in de uitgifte van circa 8 hectare netto per jaar, voor het hogedrukscenario rekening gehouden dient te worden met een uitgifte van circa 10 ha netto per jaar. Bij de planuitwerking (globale bestemmingsplan) zal rekening worden gehouden met een extra capaciteit voor 4 jaar.

Terugblik op het proces

Om invulling te geven aan deze ontwerpogave, stelt de gemeente Assen samen met de provincie Drenthe een Structuurvisie Stadsrandzone op. Deze bestaat uit een visie voor de korte termijn (2020) en een visie voor de lange termijn (spelregels voor de ontwikkeling tot 2030). Beide zullen samen met het bijbehorende MER-onderzoek in 2008 bestuurlijk vastgesteld worden. De korte termijnvisie past binnen de spelregels van de lange termijnvisie. Deze structuurvisie is interactief met betrokken partijen (bewoners, maatschappelijke organisaties) tot stand gekomen. Bijzonder aan de ontwerpogave van Assen is dat de gemeente, in tegenstelling tot bij andere ontwerpogaven, de keuze heeft uit meerdere locaties om de ontwikkelingen te huisvesten.

In de Concept Structuurvisie Stadsrandzone Assen zijn drie grote stedelijke prioritaire uitleglocaties aangegeven waarin de opgave tot 2020 grotendeels gerealiseerd kan worden. Rekening houdend met de inbreidingsmogelijkheden in de bestaande stad en de resterende plancapaciteit in de nieuwbouwwijk Kloosterveen, wordt nu uitgegaan van een extra behoefte in de stadsrandzone van circa 2.300 woningen tot 2020. De drie uitleglocaties zijn:

- Messchenveld: met een geraamde woningbouwcapaciteit van circa 2.000 à 3.000 woningen;
- Kloosterveen 3,: met een geraamde capaciteit van ca 1.500 woningen;
- Assen-Zuid: waar gezien de geluidhinder, veiligheidszonerings en milieuhinder geen woningbouwcapaciteit aan toegerekend wordt.

Assen-Zuid onderscheidt zich van andere toplocaties in Noord-Nederland door de relatie met het TT-circuit, met een profiel van multifunctioneel verkeers- en OV-knooppunt. Daarom wordt sterk ingezet op de economische ontwikkeling van Assen-Zuid. Een woonfunctie kan gezien de geluidscontouren moeilijk gerealiseerd worden en belemmerend werken voor de verdere ontwikkeling van het TT-circuit en andere economische functies. Daarom gaat de voorkeur voor verdere ontwikkeling van de woonfunctie uit naar de andere prioritaire locaties: randen van Kloosterveen, Messchenveld en op termijn het Zeijerveld.

De gemeente Noordenveld participeert in de stadsrandontwikkeling Assen-West. De gemeente Noordenveld bezint zich op de aard van haar betrokkenheid en de kwaliteit van de stadsrand gezien vanuit het landelijk gebied. Goed overleg met Assen vindt plaats.

Parallel aan het planologisch invullen van de ontwerpogave is er ook stedenbouwkundige aandacht aan de ontwerpogave besteed. De gemeente Assen heeft een 'nouvellé' opgesteld die aangeeft hoe bouwkundig omgegaan kan worden met ontwikkelingen passend binnen de identiteit van Assen. Deze novellé is ook bedoeld als inspiratiebron bij de verdere uitwerkingsplannen van de Structuurvisie, ten behoeve van woonsferen en woonmilieus.

De uitgifte en de resterende capaciteit van de bedrijventerreinen in Assen zijn dit jaar gemonitord. Daaruit is gebleken dat de trend in de uitgifte aanmerkelijk lager ligt dan bij de start van de actualisatie van de Regiovisie werd aangenomen. Het geraamde

uitgiftetempo ligt voor Assen op 8 hectare per jaar. De conclusie is dat tot 2020 in de locatie Assen-Zuid tot 2020 circa 30 hectare ontwikkeld dient te worden, in aanvulling op de ontwikkeling van de bedrijvenlocatie Messchenveld IA en II (samen 100 hectare) en de geïnventariseerde inbreidingsmogelijkheden (20 hectare).

De verdubbeling van de N33 en parallel daarmee de versnelde ontwikkeling van Assen-Zuid als een bovenregionale toplocatie zullen de uitgifte naar verwachting sterk bevorderen, waardoor deze uit kan komen in de buurt van het hogedrukscenario van de Regiovisie. Van belang daarbij is dat een station Assen-Zuid en een rechtstreekse aansluiting op het TT-circuit sterk bij zullen dragen aan het brede hoogwaardige profiel van de locatie als zuidelijke invalspoort van de netwerkstad Groningen-Assen. Op de lange termijn zal Assen-Zuid moeten voorzien in een substantiële vraag naar bedrijfsruimte. Daarom wordt ook de noordlus van het TT-circuit (circa 20 hectare) in de opgave betrokken. Bovendien wordt in het kader van de visie Assen-West onderzocht of een aangrenzend gebied ten westen van de A28 (circa 40 hectare) ontwikkeld kan worden voor bedrijven in de toeristische sfeer. Daarnaast valt uitbreiding van de locatie Assen-Zuid in zuidelijke richting te overwegen. Hierbij wordt uitgegaan van een hogedrukscenario van 12 hectare per jaar en een ijzeren voorraad van vier jaar. De locatie Assen-Zuid moet dan tot 2020 geheel ontwikkeld worden. In de ruimtereservering wordt hier voorshands van uitgegaan, aangezien met het Rijk tot overeenstemming over de verdubbeling wordt gekomen.

Er is een MER-procedure gaande om de voorkeursalternatieven voor de bebouwing van genoemde woon- en werklocaties uit te werken. Voor de MER-procedure is gekozen voor een tweetrapsraket. Allereerst is er een MER-startnotitie opgesteld, aangevuld met een milieuscan. Dit heeft geresulteerd in de keuze van eerder genoemde prioritaire locaties Messchenveld, randen van Kloosterveen en Assen-Zuid en op termijn het Zeijerveld. Vervolgens worden voor deze prioritaire locaties alternatieven uitgewerkt in de MER.

Concrete resultaten tot nu toe

- Structuurvisie Stadsrandzone
- Spelregels lange termijn
- Assen groeit
- MER-startnotitie
- Novelle identiteit Assen

Vooruitblik op het proces

Binnenkort kan de vervolgstap (in de tweetrapsraket) worden gezet: het opstellen van een locatie-MER voor de drie alternatieven waaronder het MMA (Meest Milieuvriendelijk Alternatief). Voordat de voorkeursalternatieven worden bepaald, worden de drie alternatieven na de zomer voorgelegd aan het Kwaliteitsteam. De eerder genoemde novelle over de Asser identiteit is hieraan complementair, en zal gelijktijdig aan het Kwaliteitsteam worden gepresenteerd. Het voorkeursalternatief wordt in het najaar verder uitgewerkt. Op die manier is er na een definitieve keuze – op bestuurlijk niveau – nog maar weinig voor nodig om de plannen een ruimtelijke status te geven in het bestemmingsplan.

Verwachte resultaten komend jaar

- Uitvoeren locatie-MER
- Maken voorkeursalternatief
- De ontwikkeling van de bedrijvenlocatie Messchenveld IA verloopt voorspoedig. Het terrein is bouwrijp. De uitgifte van percelen is gestart.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- De ontwerpogave van Assen en bijbehorende programma's voor wonen, werken en verkeer & vervoer in de periode tot 2020 zijn inmiddels uitgewerkt. Voor de programma's wonen en werken is in en buiten de bestaande stad voldoende capaciteit voorhanden om de gewenste aantallen te bouwen en hectares uit te geven. Belangrijke factor daarbij de bestuurlijke besluitvorming over de westelijke stadsrandzone, die in de loop van 2006 wordt verwacht. Dan wordt de definitieve inkleuring van de eerder aangewezen, prioritaire locaties bepaald (d.i. Kloosterveen 3, Assen-zuid en Messchenveld).
- Voor het onderdeel verkeer & vervoer zijn de projecten, die behoren bij de opgave voor de periode tot en met 2009 in uitvoering dan wel in voorbereiding. Hierover is eind 2005 ook een convenant tussen provincie en gemeente afgesloten. Voor de perioden na 2009 wordt in het kader van de strategische visie Assen Koerst de maatregelen in kaart.

5.5. Ontwerpogave Hoogezand-Sappemeer

Stedelijk gebied Hoogezand-Sappemeer

De woningbouwogave telt 5.100 nieuwe woningen (dorpse en landelijke woonmilieus) en 2.500 te vervangen woningen tot 2020. Hoogezand-Sappemeer gaat een Masterplan maken voor de ontwikkeling van de Zuidzijde van het stedelijke gebied van Hoogezand-Sappemeer. Een groot deel van de woningbouwtaakstelling zal hierin een plaats moeten krijgen. Een ander deel zal in bestaande en toekomstige inbreidingsplannen kunnen worden gerealiseerd.

De Zuidzijde betreft een gebiedsontwikkeling aan de zuidkant van Hoogezand-Sappemeer. Een circa 700 hectare groot gebied dat nu nog voornamelijk in gebruik is als veenkoloniaal landbouwgebied, wordt getransformeerd tot een aantrekkelijk woongebied (circa 3.000 woningen tot 2020) en recreatiegebied. Voorinvesteren in landschap is in deze opgave een belangrijke voorwaarde; natuur en water zullen onlosmakelijk onderdeel uitmaken van het nieuwe woonlandschap. Naast de woningbouwogave in de Zuidzijde, zullen er ook op inbreidings- en herstructureringslocaties nog eens circa 2.000 woningen worden gebouwd. Om de gevolgen van deze totale woningbouwogave in de gemeente Hoogezand-Sappemeer (denk onder meer aan voorzieningen, detailhandel, verkeersstromen) in goede banen te leiden, wordt een structuurvisie voor de hele gemeente gemaakt. Dit structuurplan zal de procedure van Strategische Milieubeoordeling (SMB) doorlopen.

Terugblik op proces

In 2006 is gestart met het opstellen van een projectnota waarin beschreven is wat er voor nodig is om tot een Masterplan voor de Zuidzijde te komen. Vervolgens is een inventarisatie gemaakt van benodigde gegevens over het huidige gebied en van wensen en ideeën over het gebied in een nieuwe gedaante. Op basis van globale uitgangspunten zijn eerste ontwerpschetsen gemaakt en zijn de eerste stappen gezet in het maken van ontwikkelingsvarianten. Tevens is eind 2006 opdracht gegeven voor een woningmarktverkenning en een marketingstrategie voor Zuidzijde. Tot slot zijn met verschillende partijen, waaronder het Rijk, oriënterende gesprekken gaande over voorinvesteringen in grond en landschap en de bijbehorende grondverwervingstrategieën.

Vooruitblik op proces komend anderhalf jaar

In het voorjaar van 2007 zullen de ontwikkelingsvarianten voor de Zuidzijde tijdens een bewonersmarkt over de structuurvisie worden voorgelegd aan de bevolking. Het doel is het Masterplan medio 2007 vast te stellen. Echter de planning van de structuurvisie is hierin leidend.

Het Masterplan Zuidzijde zal bestaan uit een aantal onderdelen:

- Programma van eisen;
- Aantal mogelijke landschappelijke hoofdstructuren c.q. groen/blauwe ontwikkelingsmogelijkheden;
- Uitwerking van verschillende manieren van wonen (incl. voorzieningen)
- Uitvoeringsstrategie inclusief een doorkijk naar de uitvoeringsorganisatie.

Aan het eind van 2007 kan vervolgens gestart worden met de voorbereidingen voor de uitvoering, o.a. het maken van een globaal bestemmingsplan en bijbehorend exploitatieplan.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

- Afstemming met de planvorming voor inbreidings- en herstructureringslocaties en het Masterplan Zuidzijde.
- Om van een landbouwgebied een aantrekkelijk woongebied te maken vergt een aanzienlijke voorinvestering. Gezien de ontwikkelingen op de grondmarkt is een actieve wervingsstrategie en een slimme investeringsstrategie van essentieel belang.
- Tussen de Zuidzijde en het project voorinvesteren in het landschap ligt een belangrijke relatie.

Ontwerpopgave Gorecht Plus

Hoogezand-Sappemeer heeft als opgave het ontwikkelen van een visie voor Gorecht Plus, in samenwerking met Groningen, Slochteren en Haren.

De samenwerkende gemeenten willen een visie maken voor het gebied tussen de steeds verder verstedelijkende gebieden van Groningen, Meerstad, Hoogezand-Sappemeer en Haren. Bedoeling is om aan de hand van de gebruikswaarde, belevingswaarde en

toekomstwaarde de kwaliteit van het gebied in beeld te brengen. De visie geeft voor de toekomst aan welke waarden de samenwerkende gemeenten willen bewaren en/of versterken, en welke ontwikkelingsmogelijkheden zij voor dit gebied zien. In het kader van het stedelijke netwerk Groningen-Assen zou dit gebied als groen-blauwe contramal een stevigere functie kunnen krijgen en op de kaart kunnen worden gebracht.

Terugblik op proces

Tijdens een workshop Gorecht Plus is door de input van het breed samengestelde gezelschap veel informatie en voer tot nadenken naar boven gekomen. Er ligt veel basismateriaal en er zijn denkrichtingen voor de visieontwikkeling.

Concrete resultaten

Het voornemen was om in 2006 het projectplan voor de visieontwikkeling voor Gorecht Plus af te ronden. Doordat hoge prioriteit is gegeven aan onder meer Meerstad, Masterplan Zuidzijde en Landschapsontwikkelingsplan Haren is het project het afgelopen jaar niet in uitvoering genomen.

Vooruitblik op proces komend half jaar/jaar

Het komende jaar komt de visieontwikkeling Gorecht Plus niet in uitvoering.

Stuurinformatie voor de stuurgroep

Door de noodzaak om nadrukkelijke prioriteiten te stellen is de visieontwikkeling Gorecht Plus niet in uitvoering gekomen.

5.6. Ontwerpopgave Leek-Roden

Stedelijk gebied Leek-Roden

De opgave voor Leek-Roden is het maken van een ruimtelijk plan voor de bouw van 5.300 woningen (inclusief bestaande plancapaciteit Oostindie en enkele kleine uitleglocaties in Roden: totaal 1300 woningen), de herstructurering van 1.100 woningen en het toevoegen van 20 hectare bedrijventerrein in Leek en 50 hectare lokaal in Roden.

Terugblik op het proces

In 2004 werd de geactualiseerde Regiovisie door de raden vastgesteld. De bevolking werd geïnformeerd over de daaruit voortvloeiende ontwerpopgave, alsmede de consequenties daarvan voor de lopende MER-studie voor een nieuwe wegverbinding Roden-Leek-A7. Een plan van aanpak voor het gezamenlijk maken van een intergemeentelijk structuurplan (IGS) werd door de raden vastgesteld en kredieten beschikbaar gesteld voor de uitvoering. Een stuurgroep werd ingesteld waarin ook de provincies Groningen en Drenthe participeren en een projectorganisatie kreeg vorm. Verder werden een stedenbouwkundig bureau en een MER-adviesbureau aangetrokken. Het proces ging in de december voortvarend van start.

In 2005 is samen met bevolking, maatschappelijke organisaties en deskundigen het materiaal verzameld om ruimtelijke modellen te maken. Hiervoor zijn ontwerpstudio's en bijeenkomsten van de opgerichte klankbordgroep gehouden. De bevolking is uitgenodigd om bouwstenen te leveren. Veel energie is gestoken in het in beeld brengen van het gebied, de kwaliteiten ervan en de dilemma's die spelen bij de uitwerking van de opgave. Daarbij is ook dankbaar gebruik gemaakt van de adviezen van het Kwaliteitsteam. Over enkele belangrijke thema's (verkeer en (openbaar)vervoer, duurzame stedenbouw, dorpsranden en de wateropgave) zijn speciale workshops georganiseerd. De raden zijn tussentijds op de hoogte gehouden van de voortgang. Ook de bevolking kon via de speciaal ontworpen website de stappen volgen. Gaandeweg het proces werd duidelijk dat voor het IGS een Strategische Milieubeoordeling (SMB) juridisch passender is dan een milieueffectrapportage. De MER-procedure zal zonnig van toepassing zijn op bestemmingsplannen die voorzien in feitelijke realisatie van in het IGS opgenomen voornemens. In december werd een modellenboek vastgesteld met daarin de groen/blauwe ecologische onderlegger en vier ruimtelijke modellen met ontsluitingsalternatieven.

Op 12 januari 2006 werden de raden en raadscommissies in een openbare, gezamenlijke bijeenkomst geïnformeerd over de inhoud van het modellenboek en de gewijzigde procesgang. Ook op 12 januari werden klankbordgroep en deelnemers aan de ontwerpstudio's op de hoogte gesteld. Aansluitend werd de bevolking middels tentoonstellingen in de gemeentehuizen en publicaties in kranten en op de website geïnformeerd.

De vier modellen vormden het uitgangspunt voor het opstellen van de notitie reikwijdte en detailniveau op basis waarvan de SMB kon worden opgesteld: deze notitie werd in februari door de raden vastgesteld. Op basis van de beschikbare milieu-informatie is gewerkt aan een aanzet tot een voorontwerp IGS. Duidelijk werd dat aanvullend onderzoek nodig was voor de opgenomen ontsluitingsvarianten. In goed overleg met de bij de vier overheden werkzame specialisten op dit gebied is door bureau Goudappel een werkrapport Verkeer en Vervoer gemaakt dat als bijlage integraal onderdeel uitmaakt van het SMB-rapport.

Medio 2006 is een aanzet tot een voorontwerp besproken met het Kwaliteitsteam. Het Kwaliteitsteam had grote waardering voor de kwaliteit van deze aanzet en gaf een aantal behartenswaardige adviezen die een belangrijke rol hebben gespeeld bij de verdere vormgeving van het voorontwerp.

In de tweede helft van 2006 is het voorontwerp IGS verder ontwikkeld. Parallel aan het inhoudelijke debat werd een gebiedsexploitatie opgesteld om de financiële uitvoerbaarheid van het plan te kunnen beoordelen.

Enkele overleggen tussen de vier betrokken overheden hebben plaatsgevonden om overeenstemming te bereiken over inhoudelijke thema's van het voorontwerp. Verder is in 2006 ook overleg gepleegd met het Regiopark om zo tot de gewenste afstemming tussen dit regioproject en de in het IGS op te nemen landschapsopgaven te komen. Gebleken is dat het Landschapspark Leek-Roden goed past binnen het Regiopark.

Verwachte resultaten

Komen tot een door Colleges van B&W en GS vastgesteld voorontwerp Intergemeentelijk Structuurplan Leek-Roden, naar huidige planning in het late voorjaar van 2007. Het SMB-rapport maakt integraal onderdeel uit van het IGS. Het voorontwerp zal voor inspraak aan de bevolking worden voorgelegd en zal tevens dienen voor het overleg dat in het kader van artikel 10 van de Wet ruimtelijke ordening zal worden gevoerd. Tevens zal advies worden gevraagd aan de Commissie MER. Verder zullen in 2007 afspraken gemaakt worden tussen partijen - publiek en privaat - over de wijze van (financiële) samenwerking bij de uitvoering van een financieel-economisch haalbaar IGS.

Stuurinformatie stuurgroep

- In het proces is enige vertraging opgelopen wat voornamelijk te wijten valt aan het feit dat het proces toch nog complexer was dan tevoren gedacht. Het proces staat inmiddels weer stevig op de rails.
- Het planproces sluit aan bij de Regiovisie en voldoet daarmee aan de opgave voor Leek en Roden.

Bijlage 1 Kleine regionale projecten

Fietspad Zuidlaardermeergebied

Aanvragers: gemeente Hoogezand-Sappemeer en Haren.

De stuurgroep heeft in november 2004 € 60.000 beschikbaar gesteld voor de aanleg van een fietspad in het Zuidlaardermeergebied, het zogenaamde 'grote rondje om het Zuidlaardermeer'. De **regionale** meerwaarde van het project komt tot uiting in het versterken van de recreatieve/toeristische functie die het Zuidlaardermeergebied als uitloopgebied van het stedelijk netwerk Groningen-Assen heeft. Daarnaast betreft het een intergemeentelijk fietspad, dat een duidelijke meerwaarde heeft voor het fietsverkeer tussen de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Haren. Het fietspad wordt rond de zomer 2006 opgeleverd.

Herstel Benedenloop Drentsche Aa (HBDA)

Aanvragers: gemeente Hoogezand-Sappemeer en Haren.

De stuurgroep heeft op in november 2004 € 60.000 beschikbaar gesteld voor de aanleg van een fietspad in het Zuidlaardermeergebied, het zogenaamde 'grote rondje om het Zuidlaardermeer'. De **regionale** meerwaarde van het project komt tot uiting in het versterken van de recreatieve/toeristische functie die het Zuidlaardermeergebied als uitloopgebied van het stedelijk netwerk Groningen-Assen heeft. Daarnaast betreft het een intergemeentelijk fietspad, dat een duidelijke meerwaarde heeft voor het fietsverkeer tussen de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Haren. Het fietspad wordt rond de zomer 2006 opgeleverd. **Project is afgerond.**

Bedrijventerrein Leeksterveld

Aanvrager: gemeente Leek.

De stuurgroep heeft in maart 2005 € 100.000 beschikbaar gesteld voor het project groenvoorziening op het bedrijventerreinen Leeksterveld. De **regionale** meerwaarde van de aanvraag komt tot uiting in de hoogwaardig kwaliteitsimpuls voor inpassing van een nieuw bedrijventerrein in het landschap langs de T-structuur van de Regio Groningen-Assen.

Reconstructie haventje Roderwolde

Aanvrager: gemeente Noordenveld.

De stuurgroep heeft in mei 2005 € 39.200 beschikbaar gesteld voor de reconstructie van het haventje in Roderwolde. De **regionale** meerwaarde komt vooral tot uitdrukking wanneer het project in het licht van de woningbouwopgaven voor het gebied Roden/Leek en de nieuwe woonwijk Ter Borch wordt bekeken. Bovendien ligt het dorp centraal in de Regio Groningen-Assen, en is het haventje zowel voor veel (toekomstige) bewoners als recreanten interessant. **Project is afgerond.**

Upgrading dorpsplein Ten Boer

Aanvrager: gemeente Ten Boer

De stuurgroep heeft in februari 2006 € 33.200 beschikbaar gesteld aan de gemeente Ten Boer voor het project "Upgrading dorpsplein Ten Boer". De **regionale** meerwaarde komt

is gekoppeld aan de schakelfunctie die de gemeente Ten Boer binnen de Regio Groningen-Assen inneemt. De middelen worden beschikbaar gesteld voor het invullen van het groen op de centrumpleinen. Hierdoor wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan het dorpshart van Ten Boer.

Verbinding woonzorgcentrum Zuidhorn

Aanvrager: gemeente Zuidhorn

De stuurgroep heeft in februari 2006 € 100.000 beschikbaar gesteld aan de gemeente Zuidhorn voor het project "Verbinding woonzorgcentrum Zuidhorn". De **regionale** meerwaarde van het project is gelegen in het feit dat de gemeente Zuidhorn vanuit de Regiovisie een lokale woningbouwopgave heeft gekregen. De realisatie van een 60 meter brede groene verbinding onder het spoor door biedt de mogelijkheid om de nieuwe route op een stedenbouwkundig verantwoorde, sociaal en verkeersveilige wijze in te passen in de omgeving.

Fietspad Harssensbosch

Aanvrager: gemeente Winsum

De stuurgroep heeft in juni 2006 € 20.300 beschikbaar gesteld aan de gemeente Winsum voor het project "Fietspad Harssensbosch". Het project heeft op meerdere vlakken een **regionale** meerwaarde: Het project sluit aan bij de schakelfunctie die de gemeente Winsum binnen de Regio Groningen-Assen inneemt. Het Harssensbosch ligt op twee kilometer afstand van de stadrand van Groningen. Door de aanleg van het fietspad worden de recreatieve mogelijkheden van het Reitdiepdal vergroot. Bovendien draagt het bij aan het verbeteren van het woon-werk verkeer tussen de stad Groningen en de gemeente Winsum. Dit zowel vanuit de optiek van de af te leggen afstand als de verkeersveiligheid.

Parkeervoorzieningen komplan

Aanvrager: gemeente Zuidhorn

De stuurgroep heeft in juni 2006 € 100.000 beschikbaar gesteld aan de gemeente Zuidhorn voor het project "Parkeervoorzieningen komplan" in Zuidhorn. De **regionale** schakelfunctie stelt eisen aan de stedenbouwkundige kwaliteit van het nieuwe dorpscentrum: een levendig en aantrekkelijk centrum met behoud van de dorpsse identiteit. Om hieraan te kunnen voldoen is gekozen voor een compact centrum, met voldoende – gebouwde – parkeervoorzieningen. Dit geeft een kwalitatief hoogwaardige invulling van de regionale schakelfunctie.

Realisatie van fietspad Noordlandsdrift

Aanvrager: gemeente Haren

De stuurgroep heeft in december 2006 € 50.000 beschikbaar gesteld aan de gemeente Haren voor het project "Realisatie van fietspad Noordlandsdrift". Om een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor dit deel van de Regio Groningen-Assen te ontwikkelen is het verder uitbouwen van de recreatieve waarde van het Zuidlaardermeer en het aangrenzende deel van groot belang. Het aanleggen van een adequate fietspadeninfrastructuur, uitgevoerd in kwalitatief hoogwaardige materiaal, draagt hier aan bij.

Fietsverbinding Okkeveen-Noordlanderbos

Aanvrager: gemeente Tynaarlo

De stuurgroep heeft in december 2006 € 70.000 beschikbaar gesteld aan de gemeente Tynaarlo voor het project "Fietsverbinding Okkeveen-Noordlanderbos". De gemeente Tynaarlo heeft een **regionale** woningbouwtaakstelling van 2.000 woningen (exclusief Ter Borch). De aanleg van een fietsverbinding op deze strategische plek bij de Drentsche Aa verbindt het fietsnetwerk in het Nationaal Park Drentsche Aa met het netwerk van Glimmen, Noordlaren, Midlaren en Zuidlaren. In het noordelijk deel van het Nationaal Park Drentsche Aa (ten noorden van de N386) zijn weinig mogelijkheden om de Drentsche Aa over de steken. De nieuwe fietsverbinding, met een overgang over de Drentsche Aa, is een gewenste aanvulling dat de recreatieve waarde van het gebied verhoogd.

Revitaliseren dorpsplein Bedum

Aanvrager: gemeente Bedum

De stuurgroep heeft in december 2006 € 100.000 beschikbaar gesteld aan de gemeente Bedum voor het project "Revitaliseren dorpsplein Bedum". De **regionale** schakelfunctie van de gemeente Bedum stelt eisen aan de stedenbouwkundige kwaliteit van het dorpscentrum: een levendig en aantrekkelijk centrum met behoud van de dorpse identiteit. Met dit plan wordt hieraan invulling gegeven. Ten behoeve van het revitaliseren van het oude centrum wordt de openbare ruimte meer allure gegeven door het creëren van een pleinachtige omgeving voor het gemeentehuis met integratie van de bestaande functies. De inrichting vindt plaats conform het principe van shared space. Ook wordt op het plein een kunstwerk gerealiseerd.

Bijlage 2 Contactpersonen

PROJECT	CONTACTPERSOON
Regionale bereikbaarheid (Kolibri/BAG/Fiets)	Ben Boersma (projectbureau)
Regiopark	Lianne Huzen (projectbureau)
Voorinvesteren in het landschap	Esther van Rijssel (Hoogezand-Sappemeer en Jan Kleine (Bureau PAU)
Regionale samenwerking bedrijventerreinen	Hero Havenga (projectbureau)
Overige regionale opgaven	Hero Havenga (projectbureau)
Gebiedsopgave Noord	Jos Woldring, Hans van Hilten (provincie Groningen)
Lokale ontwerpogave Bedum	Wubbo Haaijer (Bedum)
Lokale ontwerpogave Ten Boer	Ben van Deel (Ten Boer)
Lokale ontwerpogave Winsum	Roland Bleijenberg (Winsum)
Lokale ontwerpogave Zuidhorn	Bouber Schuil (Zuidhorn)
Lokale ontwerpogave Slochteren	Gerbrich Dijkstra (Slochteren)
Gebiedsopgave Zuidoost en Zuidwest	Harry van der Meer (provincie Drenthe)
Lokale ontwerpogave Eelde/Paterswolde, Vries en Zuidlaren	Freerk Slieker (Tynaarlo)
Lokale ontwerpogave Peize-Norg	Nol Hoegen Dijkhof, Marjo Hageman (Noordenveld)
Ontwerpogave Groningen-Haren	Idso Wiersma (Groningen), Jitse Betten (Haren), Freerk Slieker (Tynaarlo), Gebrich Dijkstra (Slochteren)
Ontwerpogave Assen	Wim Kamminga, Paul Doorman (Assen)
Ontwerpogave Hoogezand-Sappemeer	Douwe Oosterkamp (Hoogezand-Sappemeer)
Ontwerpogave Leek-Roden	Nol Hoegen Dijkhof en Marjo Hageman (Noordenveld), Stefan van Sloten (Leek)